

SOOVITUSED

KOMISJONI SOOVITUS,

11. september 2013,

järjepidevate mittediskrimineerimiskohustuste ja kuluarvestuse meetodikate kohta eesmärgiga edendada konkurentsi ja parandada lairibasse investeerimise keskkonda

(2013/466/EL)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiivi 2002/21/EÜ elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste ühise reguleeriva raamistiku kohta (raamdirektiiv),⁽¹⁾ eriti selle artikli 19 lõiget 1,

võttes arvesse elektroonilise side Euroopa reguleerivate asutuste ühendatud ameti (BEREC) ja sidekomitee arvamusi

ning arvestades järgmist:

- (1) Selleks et julgustada innovatsiooni ning suurendada tootlikkust, tööhõivet ja konkurentsivõimet ning lõppkokkuvõttes aidata kaasa majanduskasvule ja saavutada strateegia „Euroopa 2020” eesmärgid, on oluline edasi arendada elektroonilise side võrkude ja teenuste ELi siseturgu, eelkõige kiirete internetivõrkude kasutuselevõtu abil. Komisjon, riikide reguleerivad asutused ja BEREC aitavad kaasa elektroonilise side siseturu arengule, töötades välja ühiseid lähenemisviise direktiiviga 2002/21/EÜ määratletud õigusraamistiku (õigusraamistik) järjepidevaks kohaldamiseks.
- (2) Kiire lairibavõrgu kasutuselevõtul on oluline roll liidu investeringute, töökohtade loomise ja majanduse üldise elavdamise seisukohast. Komisjon ja Euroopa Ülemkogu on seega seadnud digitaalarengu tegevuskavas – mis on üks strateegia „Euroopa 2020” juhtalgatus – suured eesmärgid kiire lairibahenduse kasutuselevõtuks.
- (3) Digitaalarengu tegevuskava üks põhieesmärk on järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude kasutuselevõtt. Nimetatud tegevuskava abil püütakse toetada mahukaid investeringuid, mida järgmistel aastatel vajatakse. Käesoleva soovitus eesmärk on edendada tõhusat investeerimist uutesse ja täiustatud infrastruktuuridesse ning nende infrastruktuuridega seotud innovatsiooni; samas tunnustatakse vajadust säilitada tõhus konkurents, mis on oluline pikaajaline investeerimisstiimul. Käesoleva

soovitusega soovitakse i) tagada võrdsed tingimused mittediskrimineerimist käsitlevate rangemate eeskirjade kohaldamise kaudu, ii) kehtestada prognoositavad ja stabiilsed vaskpaar-juurdepääsuvõrguga seotud reguleeritud hulгимüügihinnad ning iii) suurendada kindlust seoses asjaoludega, mille korral tuleks jätta kehtestamata järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu teenuste hulгимüügitasandi reguleeritud juurdepääsuhinnad. Õigusliku ja regulatiivse prognoositavuse parandamine sel viisil peaks aitama veelgi suurendada lähitulevikus ja keskpikas perspektiivis vajalike investeringute pakkumist.

- (4) Regulatiivse prognoositavuse võimaldamine on oluline, et edendada tõhusat investeerimist uutesse ja täiustatud infrastruktuuridesse ning innovatsiooni seoses nende infrastruktuuridega. Järjepideva ja stabiilse regulatiivse lähenemisviisi kohaldamine aja jooksul on äärmiselt tähtis, et pakkuda investoritele kindlustunnet, mis on vajalik jätkusuutlike äriplaanide koostamiseks. Selleks et võimaldada vajalikku prognoositavust pikema aja jooksul, st kauemaks kui ühe turuülevaate kehtivusajaks, peaksid riikide reguleerivad asutused võimalikult suurel määral selgitama meetmetes, millega kehtestatakse õigusraamistikust tulenevad regulatiivsed õiguskaitsevahendid, kuidas turuolukorras toimuvad prognoositavad muutused võivad mõjutada asjaomaseid õiguskaitsevahendeid.
- (5) Hinnates nende meetmete eelnõusid, millest oli komisjoni teavitatud direktiivi 2002/21/EÜ artikli 7 alusel, selgus, et liidus eksisteerivad ikka veel märkimisväärsed ebakõlad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2002/19/EÜ⁽²⁾ artikli 10 kohase mittediskrimineerimiskohustuse ning artikli 13 kohaste hinnakontrolli ja kuluarvestuse kohustuste kohaldamisel komisjoni soovitus 2007/879/EÜ⁽³⁾ viidatud fikseeritud elektroonilise side võrgule juurdepääsu hulгимüügi turul (turg 4) ja lairibavõrgule juurdepääsu hulгимüügi turul (turg 5).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2002/19/EÜ, 7. märts 2002, elektroonilistele sidevõrkudele ja nendega seotud vahenditele juurdepääsu ja vastastikuse sidumise kohta (juurdepääsu käsitlev direktiiv) (EÜT L 108, 24.4.2002, lk 7).

⁽³⁾ Komisjoni soovitus 2007/879/EÜ, 17. detsember 2007, elektroonilise side sektori asjaomaste toote- ja teenuseturgude kohta, mis vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2002/21/EÜ (elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste ühise reguleeriva raamistiku kohta) on tundlikud eelneva reguleerimise suhtes; ELT L 344, 28.12.2007, lk 65.

⁽¹⁾ EÜT L 108, 24.4.2002, lk 33.

- (6) Direktiivi 2002/19/EÜ artikli 10 alusel kehtestatud regulatiivsed kohustused erinevad liidus ikka veel olulisel määral isegi juhul, kui aluseks olevad turuprobleemid on võrreldavad. Kuigi üha rohkem riikide reguleerivaid asutusi on hiljuti kaalunud üldise mittediskrimineerimiskohustuse üksikasjalikumalt kohaldamist, kasutades selleks peamisi tulemusnäitajaid ja tagades range võrdväärsuse juurdepääsul, nähtub sel teemal komisjonile direktiivi 2002/21/EÜ artikli 7 alusel teatatud meetmete eelnõudest, et riikide reguleerivate asutuste lähenemisviisid erinevad märkimisväärselt reguleerimisala, kohaldamise, nõuete järgimise üle järelevalve tegemise ja selle kohustuse jõustamise poolest, eelkõige seoses võrdväärsuse tagamiseks valitud mudeliga (kui sellist mudelit üldse kohaldatakse).
- (7) Samamoodi erinevad liidu liikmesriigi märkimisväärselt artikli 2002/19/EÜ artikli 13 kohaselt turgudel 4 ja 5 kehtestatud regulatiivsed kohustused seoses juurdepääsu hinnastamisega, kuigi sellised erinevused ei ole põhjendatud aluseks olevate erinevustega siseriiklikes olukordades. Sellega seoses on komisjon direktiivi 2002/21/EÜ artikli 7 alusel talle antud volituste raames järjekindlalt kutsunud riikide reguleerivaid asutusi üles i) kasutama asjakohaseid kuluarvestusmeetodeid ja tagama samasse väärtusahelasse kuuluvate juurdepääsutoodete järjepidev hinnastamine eesmärgiga kindlustada investeerimisredeli põhimõtte kohaldamine, ii) kohaldama asjaomase kuluarvestuse mudeli põhimõtteid järjepidevalt kõigi asjaomaste sisendandmete suhtes, ning iii) tunnistama seda, kui oluline on kasutada tänapäevase tõhusa võrgu kulusid juurdepääsuhindade kindlaksmääramisel.
- (8) Märkimisväärsed erinevused riikide reguleerivate asutuste valitud regulatiivsetes lähenemisviisides nende kahe õiguskaitsevahendi puhul takistavad elektroonilise side võrkude ja teenuste siseturu arengut ning seega piiravad võimalikku olulist heaolu kasvu kogu majanduses. Sellised erinevused põhjustavad regulatiivset ebakindlust ning nende tulemuseks on järjepidevate juurdepääsu käsitlevate eeskirjade puudumine, mis piirab mastaa-bisäästu saavutamise võimalusi.
- (9) Kui turul 4 ja/või turul 5 määratakse kindlaks märkimisväärsed turujõuga ettevõtja, tuleks kohaldada asjakohast õiguskaitsevahendite kogumit vastavalt direktiivi 2002/19/EÜ, eelkõige selle artikli 8 lõikega 4 ette nähtud põhimõtetele. Käesolevas soovitusel sätestatud õiguskaitsevahendeid tuleb kohaldada kooskõlas direktiivides 2002/21/EÜ ja 2002/19/EÜ sätestatud põhimõtetega.
- (10) Käesolev soovitus on kooskõlas komisjoni soovitusel 2010/572/EL⁽¹⁾ ning tugineb komisjoni suunistele, milles
- (11) Käesolevas soovitusel käsitletakse ka küsimusi, mida ei ole käsitletud soovitusel 2010/572/EL, näiteks direktiivi 2002/19/EÜ artikli 10 järjepidev kohaldamine ning järjepidev lähenemisviis vaskpaar-juurdepääsuvõrguga seotud hulгимүүгihindade arvutamise suhtes.

MITTEDISKRIMINEERIMISKOHUSTUSE KOHALDAMINE

Võrdväärse juurdepääsu tagamine

- (12) Üks peamine tegur, mis takistab tõeliselt võrdsete tingimuste kujundamist elektroonilise side võrkudele juurdepääsu taotlejate jaoks, on järgneva turu ettevõtjate sooduskohtlemine, näiteks märkimisväärsed turujõuga vertikaalselt integreeritud ettevõtja jaemüügiüksuste sooduskohtlemine hinnadiskrimineerimise ja hinnavälise diskrimineerimise kaudu (näiteks diskrimineerimine seoses teenuse kvaliteediga, teabele juurdepääsuga, viivitamistaktikate kasutamisega, põhjendamatute nõuete kehtestamisega ja oluliste tootekarakteristikute strateegilise väljatöötamisega). Sellega seoses on hinnavälise diskrimineerivat käitumist eriti raske kindlaks teha ja käsitleda pelgalt üldise mittediskrimineerimiskohustuse kohaldamise abil. Sellepärast on oluline tagada tõeliselt võrdväärne juurdepääs, kohaldades mittediskrimineerimiskohustusi rangelt ning võttes kasutusele tõhusad vahendid nõuete järgimise üle järelevalve tegemiseks ja nõuete jõustamiseks.
- (13) Seoses võitlemisega hinnavälise diskrimineeriva käitumisega ja seoses sellise käitumise ennetamisega leidis komisjon riikide reguleerivate asutuste valitud regulatiivsete lähenemisviiside vahel märkimisväärsed erinevusi. Komisjon leiab, et sisendite võrdväärsus on põhimõtteliselt kõige kindlam viis, kuidas tagada tõhus kaitse diskrimineerimise eest, sest juurdepääsutaotlejatel on võimalik konkureerida märkimisväärsed turujõuga vertikaalselt integreeritud ettevõtja jaemüügiüksustega, kasutades sama reguleeritud hulгимүүгitoode kogumit samade hindadega ja kasutades samasuguseid tehinguprotsesse. Peale selle – ja vastupidiselt väljundite võrdväärsuse põhimõttele – on sisendite võrdväärsuse põhimõtte kohaldamine parem viis läbipaistvuse tagamiseks ja teabe asümmeetria probleemi käsitlemiseks.

⁽¹⁾ Komisjoni soovitus 2010/572/EL, 20. september 2010, reguleeritud juurdepääsu kohta järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkudele (ELT L 251, 25.9.2010, lk 35).

- (14) Direktiivi 2002/19/EÜ artikli 8 lõike 4 kohaselt peavad riikide reguleerivad asutused tagama, et regulatiivsed kohustused, mis on kehtestatud ettevõtjale, sest ta tunnistati märkimisväärse turujõuga ettevõtjaks, lähtuvad tähelestatud probleemi olemusest ning on direktiivi 2002/21/EÜ artikli 8 lõiget 5 ja eelkõige nimetatud lõike punkti b silmas pidades proportsionaalsed. Kui reguleeritud hulгимүүгисисендид pakutakse sisendite võrdväarsuse põhimõtte alusel, on nõuete järgimisega kaasnevad kulud tõenäoliselt suuremad kuludest, mis kaasneksid leebemas vormis esitatud mittediskrimineerimiskohustustega, ning seda kohanduste tõttu, mis tuleb süsteemis teha. Peale selle ei saaks märkimisväärse turujõuga ettevõtja kasu mõningast vertikaalsest sünergiast, sest ta tohiks kasutada enda tarbeks ainult neid samu hulгимүүгитооtеid, mida ta tarnib või pakub oma konkurentidele. Neid nõuete järgimisega kaasnevaid suuremaid kulusid tuleb siiski võrrelda kasuga, mis kaasneks elavama konkurentsiga järgneval turul.
- (15) Sellega seoses tuleb öelda, et kui nõuda märkimisväärse turujõuga ettevõtjalt varasemast ajast pärit vaskpaar-juurdepääsuvõrkudega seotud hulгимүүгисисендиде pakkumist olemasolevate süsteemide vahendusel sisendite võrdväarsuse põhimõttest lähtuvalt, siis sellega ei kaasne tõenäoliselt piisavalt puhaskasu, et läbida proportsionaalsuse testi, sest sellega, et muuta olemasolevaid juurdepääsu võimaldamise ja operatiivseid tugisüsteeme nii, et nendega oleks tagatud sisendite võrdväarsuse põhimõtte järgimine, kaasnevad kõrgemad kulud. Teisalt, kui nõuda märkimisväärse turujõuga ettevõtjalt, et ta pakuks järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkudega seotud hulгимүүгисисендиде – mida paljudel juhtudel tehakse uute süsteemide kaudu – sisendite võrdväarsuse põhimõttest lähtuvalt, siis kaasneb sellega tõenäoliselt piisavalt puhaskasu ning see oleks seega proportsionaalne, võttes arvesse suhteliselt väiksemaid lisakulusid, mis tulenevad nõuete järgimisest ja mille abil tagatakse, et uute süsteemidega on kindlustatud sisendite võrdväarsuse põhimõtte järgimine. Enne kui märkimisväärse turujõuga ettevõtja pakub oma jaeüksustele uusi sisendeid, peaks see ettevõtja uute toodete väljatöötamise etapis suutma sisendite võrdväarsuse põhimõtte inkorporeerida proportsionaalsete kuludega.
- (16) Võttes arvesse nõuete järgimisega seotud võimalikke suuri kulusid, võib olla ebaproportsionaalne nõuda, et märkimisväärse turujõuga ettevõtja kohaldaks sisendite võrdväarsuse põhimõtet väärtusahela igal tasandil. Sellepärast peavad riikide reguleerivad asutused kõigepealt kindlaks tegema tasandi, mille puhul tooks sisendite võrdväarsuse põhimõtte kohaldamine nende siseriiklikku olukorda arvestades kõige suuremat kasu konkurentsile ja innovatsioonile, ning seejärel peaksid need asutused hindama, kas sisendite võrdväarsuse põhimõtte kohaldamine oleks asjakohane ja proportsionaalne ka täiendavate tasandite puhul. Arvestades, et sisendite võrdväarsuse põhimõtte kohaldamine võimaldab saavutada kiiremat innovatsiooni jaemüügiturul, tuleks sisendite võrdväarsuse põhimõtte juurutada põhimõtteliselt võimalikult madalal võrgutasandil, kus konkurents on tõhus ja jätkusuutlik pikas perspektiivis. Liikmesriikides, kus on palju väikeseid märkimisväärse turujõuga ettevõtjaid, ei pruugi sisendite võrdväarsuse põhimõtte kohaldamine nende kõigi suhtes olla proportsionaalne.
- (17) Kui riikide reguleerivad asutused jõuavad järeldusele, et kohustus pakkuda reguleeritud juurdepääsuisendeid sisendite võrdväarsuse põhimõtte alusel ei ole proportsionaalne, tuleks kohaldada väljundite võrdväarsuse mudelit, millega tagatakse, et alternatiivsetele operaatoritele pakutavad hulгимүүгисисендид – kusjuures selleks ei kasutata samu süsteeme ega protsesse – on võrreldavad funktsionaalsuse ja hinna poolest nende sisenditega, mida märkimisväärse turujõuga vertikaalselt integreeritud ettevõtja ise kasutab.
- (18) Otsus kehtestada kohustus järgida sisendite võrdväarsuse põhimõtet, kui see on asjakohane, põhjendatud ja proportsionaalne ning kui seda tehakse pärast direktiivi 2002/21/EÜ artiklite 6 ja 7 kohast konsulteerimist, kujutab endast direktiivi 2002/19/EÜ artikli 10 kohast mittediskrimineerimiskohustust, mis ei mõjuta i) direktiivi 2002/19/EÜ artikli 13a kohase funktsioonipõhise eraldamise kohustuse võimalikku kohaldamist, kui riigi reguleeriv asutus jõuab järeldusele, et asjakohaste kohustustega (sealhulgas mittediskrimineerimiskohustustega, näiteks sisendite võrdväarsuse põhimõte) ei ole suudetud saavutada tõhusat konkurentsi; ii) mis tahes vabatahtlikku eraldamist kooskõlas direktiivi 2002/19/EÜ artikliga 13b; ning iii) mitmekiulistel liinidel põhinevate FTTH-võrkude ühise kasutuselevõttuga hõlmatud valdkondade konkurentsitingimuste analüüsi, mida on soovitatud soovitusel 2010/572/EL punktis 28.
- (19) Mahupõhised allahindlused ja/või pikaajalise juurdepääsu hinnastamise kokkulepped on olulised vahendid järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkudega seotud investeeringute edendamiseks, eelkõige kui klientidepoolne kasutuselevõtt on ikka veel vähene, ning need võivad kokku sobida sisendite või väljundite võrdväarsuse põhimõttega. Kuid selle tagamiseks, et oleks võimalik tõhusate konkurentide sisenemine turule, peavad riikide reguleerivad asutused nõustuma mahupõhiste allahindlustega, mida märkimisväärse turujõuga ettevõtja teeb oma järgneva turu ettevõtjatele – näiteks oma jaemüügi ettevõtjatele –, üksnes juhul, kui need allahindlused ei ületa kolmandast isikust juurdepääsutaotlejatele heas usus pakutud suurimat mahupõhist allahindlust. Samamoodi peaksid riikide reguleerivad asutused nõustuma pikaajalise juurdepääsu hinnastamise kokkulepetega, mis märkimisväärse turujõuga ettevõtja sõlmib oma järgneva turu ettevõtjatega – näiteks oma jaemüügi ettevõtjatega –, üksnes juhul, kui nendega ei võimaldata suuremat allahindlust pikaajalise juurdepääsu eest võrreldes kolmandast isikust juurdepääsutaotlejatele heas usus pakutud suurima allahindlusega.
- Vähemalt märkimisväärse turujõuga ettevõtja uute jaemüügi pakkumiste tehnilise jäljendatavuse tagamine**
- (20) Sõltumata sellest, millise võrdväarsuse põhimõtte kohaldamise kasuks riigi reguleeriv asutus täpselt otsustas, ja juhul, kui riigi reguleeriv asutus otsustab, et direktiivi 2002/19/EÜ artikli 10 kohane mittediskrimineerimiskohustus on asjakohane, proportsionaalne ja objektiivselt põhjendatud, on võrdsete tingimuste pakkumiseks oluline tagada, et alternatiivsed juurdepääsutaotlejad saaksid märkimisväärse turujõuga ettevõtja jaemüügi pakkumist

tehniliselt jäljendada nende saadud reguleeritud hulgi-
müügiselendil alusel. Kuigi riikide reguleerivad asutused
ei pea üksikasjalikult kirjeldama asjaomaste hulgi-
müügitasandi juurdepääsutoodete täpset disaini, peaksid nad
kindlustama, et uue jaemüügitteenuse või selliste teenuste
kogumi puhul viiakse läbi tehnilise jäljendatavuse test,
tagades, et selle käigus uuritakse mitmeid tegureid.

- (21) Tehnilise jäljendatavuse testi läbiviimisel või märkimis-
väärse turujõuga ettevõtja läbi viidud testi tulemuste
hindamisel peaksid riikide reguleerivad asutused võtma
arvesse ka uue pakkumise kaudu tekkivat järgneva turu
monopoliseerimise riski ja mõju innovatsioonile. Näiteks
asjaomane hulgi-
müügitasandi juurdepääsutoode peaks
olema juurdepääsutaotlejatele kättesaadav mõistliku aja
jooksul enne seda, kui märkimisväärse turujõuga ettevõtja
teeb omapoolse vastava jaemüügitpakkumise, et vältida
mis tahes lubamatut ajastusest tulenevat eelist märkimis-
väärse turujõuga ettevõtja jaoks ning et saaks võtta
arvesse, et tõhusal alternatiivsel operaatoril on vaja välja
töötada oma süsteemid ja protsessid ning neid kohanda-
da, et ta suudaks pakkuda konkurentsivõimelist uut
jaemüügitteenust.
- (22) Võttes arvesse tehnilise jäljendatavuse tagamise tähtsust
konkurentsi seisukohast, on väga oluline, et reguleeritud
teenuseosutaja, kes on märkimisväärse turujõuga ette-
võtja, tagab uute jaemüügitpakkumiste tehnilise jäljenda-
tavuse enne nende pakkumiste tegemist ja igal ajal pärast
seda. Sellest tulenevalt võib tehnilise jäljendatavuse testi
läbi viia enne ja pärast uue jaemüügitpakkumise tegemist
olenevalt sellest, millal riigi reguleeriv asutus seda sobi-
vaks peab. Näiteks kui riigi reguleeriva asutuse võimal-
lused märkimisväärse turujõuga ettevõtja äriandmete
avaldamiseks on piiratud siseriiklike õigusaktide kohaste
konfidentsiaalsuseeskirjadega, võib riigi reguleeriv asutus
otsustada viia tehnilise jäljendatavuse testi läbi pärast
jaemüügitteenuste osutamise alustamist.

JÄRELEVALVE MITTEDISKRIMINEERIMISKOHUSTUSTE JÄRGIMISE ÜLE

Peamised tulemusnäitajad

- (23) Kuna märkimisväärse turujõuga ettevõtja poolt talle
endale osutatava teenuse kvaliteedi ja tema poolt kolman-
dast isikust juurdepääsutaotlejatele osutatava teenuse
kvaliteedi võrdlemisel puudub läbipaistvus, on diskrimi-
neerivat käitumist sageli raske tuvastada ning selle tule-
musel ka raske jõustada mittediskrimineerimiskohustust
kooskõlas direktiivi 2002/19/EÜ artikliga 10. Peamised
tulemusnäitajad on kõige asjakohasem vahend võimaliku
diskrimineeriva käitumise tuvastamiseks ja läbipaistvuse
suurendamiseks seoses hulgi-
müügitasandi reguleeritud
juurdepääsutoodete pakkumisega märkimisväärse turu-
jõuga ettevõtja poolt asjaomastel turgudel ja seoses

nende toodete kvaliteediga. Selleks et suurendada läbi-
paistvust ja tõsta turu usaldust, võivad riikide reguleerivad
asutused hõlbustada asjakohaste valdkondlike foorumite
kaudu kokkuleppele jõudmist märkimisväärse turujõuga
ettevõtja ja kolmandast isikust juurdepääsutaotlejate vahel
üksikasjalikes peamistes tulemusnäitajates ning tagada, et
selliseid peamisi tulemusnäitajaid auditeeritakse ja need
avaldatakse viisil, mis võimaldab varakult tuvastada
potentsiaalse diskrimineeriva käitumise. Peamised tule-
musnäitajad peaksid olema seotud teenuse osutamise
tsükli põhitegevustega, hõlmates selle kõiki etappe, st
tellimisprotsessi, teenuse võimaldamist või osutamist,
teenuse kvaliteeti, sealhulgas vigasid ja veaparandusaegu,
ning juurdepääsutaotlejate üleminekut ühelt reguleeritud
hulgi-
müügiselendilt teisele.

Teenusetasandi kokkulepped ja teenusetasandi garantiid

- (24) Mittediskrimineerimise täielikuks tagamiseks tuleks
peamisi tulemusnäitajaid täiendada teenusetasandi kokku-
lepete ja teenusetasandi garantiidega. Teenusetasandi
kokkulepete kohaldamisega on võimalik tagada, et juur-
depääsutaotlejatele osutatakse kokkulepitud kvaliteediga
teenust, samas kui vastavate teenusetasandi garantiide
kasutamine pärsib diskrimineerivat käitumist. Riikide
reguleerivad asutused peaksid olema tihedalt kaasatud
teenusetasandi kokkulepete väljatöötamisse, näiteks kiites
heaks teenusetasandi kokkulepped, mis märkimisväärse
turujõuga ettevõtja on regulatiivse standardpakkumise
osana välja töötanud.

KULUARVESTUSE METOODIKA

Soovitav kuluarvestuse meetoodika

- (25) Õigusraamistiku eesmärkide täitmiseks on sobiv kuluar-
vestuse meetoodika, mille tulemusel kujunevad juurdepää-
suhinnad, mis vastavad võimalikult suurel määral tõhusal
konkurentsivõimelisel turul oodatavatele hindadele.
Selle kuluarvestuse meetoodika peaks põhinema täna-
päeval tõhusal võrgul, peegeldama vajadust tagada aja
jooksul stabiilsed ja prognoositavad vaskpaar-juurdepää-
suvõrguga seotud hulgi-
müügitasandi hinnad, mille abil välditakse
märkimisväärseid hinnakõikumisi ja -šokke, et pakkuda
selget raamistikku investeerimiseks, ning selle abil peab
olema võimalik määrata kulupõhiseid vaskpaar-juurde-
pääsuvõrguga seotud hulgi-
müügitasandi hindu, mis toimivad
ankruna järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu teenuste
puhul, ning tulla toime asjakohaselt ja järjepidevalt vähe-
nevatest mahtudest tuleneva mõjuga, mida põhjustab
üleminek vaskpaar-võrkudelt järgmise põlvkonna juurde-
pääsuvõrkudele, st kuluarvestuse meetoodika peaks
võimaldama vältida vaskpaar-juurdepääsuvõrguga seotud
hulgi-
müügitasandi hindade kunstlikku tõusu, mis muidu leiaks
aset selle tulemusel, kui kliendid lähevad üle märkimis-
väärse turujõuga ettevõtja järgmise põlvkonna juurdepää-
suvõrku.

- (26) Kulude tagasiteenimine on kuluarvestuse meetodika peamine põhimõte. Sellega tagatakse, et operaatorid suudavad katta kulusid, mis on kantud tõhusa tegevuse käigus, ning saada asjakohast tulu investeeritud kapitalilt.
- (27) Kuluarvestuse meetodika, mis annab nn asjakohaseid ostu- või müügisignaale, võimaldab saavutada sobiva tasakaalu tõhusa turulesisenemise tagamise ning piisavate investeerimisstiimulite ja eelkõige järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude kasutuselevõtu vahel ning seeläbi osutada uusi, kiiremaid ja parema kvaliteediga lairibateenuseid.
- (28) Soovitatava kuluarvestuse meetodikaga peaks olema võimalik tagada liidus läbipaistvus ja ühtsus. Samuti peaks sellega olema võimalik tagada, et ühtse mudeli abil peegeldatakse konkreetseid siseriiklikke olusid.
- (29) Hulgimüügitasandi reguleeritud juurdepääsuteenuste hindade kindlaksmääramiseks vastab neile eesmärkidele kõige paremini nn alt-üles pikaajaliste lisanduvate kulude arvestamise täiendatud meetodika (*bottom-up long-run incremental costs plus*, BU LRIC+). Selle meetodika puhul kaasatakse mudelisse täiendavad kapitalikulud (sealhulgas pöördumatud kulud) ja tegevuskulud, mida hüpoteetiline tõhus ettevõtja kannab kõikide juurdepääsuteenuste osutamisel, ning lisatakse täiendav hinnalisa rangelt üldkulude tagasiteenimiseks. Seega võimaldab BU LRIC + meetodika tagasi teenida tõhusa tegevuse käigus kantud kogukulud.
- (30) BU LRIC + meetodika abil arvutatakse tulevikule orienteeritud jooksevkulud (st tänapäevaste tehnoloogiate, oodatava nõudluse jms alusel), mida tõhusalt toimiv võrguoperaator kannaks, kui ta ehitaks praegu sellise tänapäevase võrgu, mille abil oleks võimalik kõiki nõutud teenuseid osutada. Seega annab BU LRIC + meetodika õigeid ja tõhusaid signaale turule sisenemiseks.
- (31) Kui kaabli-, kiudoptilised (FTTX) ja vähemal määral ka mobiiltelefonivõrgud (eelkõige LTE võrgud) konkureerivad vaskpaar-võrkudega, siis märkimisväärse turujõuga ettevõtjad reageerivad nii, et ajakohastavad oma vaskpaar-võrke ja asendavad need järk-järgult järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkudega, et selle konkurentsiohuga toime tulla. Seega, kuna ükski operaator ei ehitaks tänapäeval enam puhtalt vasepõhist võrku, arvutatakse BU LRIC + meetodika abil jooksevkulud, mis kaasnevad tänapäevase tõhusa järgmise põlvkonna juurdepääsvõrgu kasutuselevõttuga.
- (32) Selline tõhus järgmise põlvkonna juurdepääsvõrk koosneb tervikuna või osaliselt optilistest elementidest – olenevalt siseriiklikest oludest – ning selle abil peaks olema võimalik saavutada digitaalarengu tegevuskavas seoses ribalaiuse, katvuse ja kasutuselevõttuga sätestatud eesmärgid.
- (33) Sellise järgmise põlvkonna juurdepääsvõrgu varade väärtuse hindamine jooksevkulude alusel peegeldab kõige paremini aluseks olevat konkurentsiprotsessi ja eelkõige varade dubleeritavus.
- (34) Erinevalt sellistest varadest nagu tehnilised seadmed ja andmeedastusvahendid (näiteks fiiberoptiline kaabel) on tsiviilehituse infrastruktuuri varad (näiteks kaablikanalatsioon, kraavid ja mastid) sellised varad, mida ei ole tõenäoliselt võimalik dubleerida. Tõenäoliselt ei võimalda tehnoloogiline muutus ning konkurentsi ja jaemüüginõudluse tase võtta alternatiivsetel operaatoritel kasutusele paralleelseid tsiviilehituse infrastruktuure, vähemalt seal, kus varasemast ajast pärinevaid tsiviilehituse infrastruktuuri varasid on võimalik korduskasutada järgmise põlvkonna juurdepääsvõrgu kasutuselevõtuks.
- (35) Soovitatava kuluarvestuse meetodika puhul hinnatakse korduskasutatava, varasemast ajast pärineva tsiviilehituse infrastruktuuri varadele vastavat reguleeritavate varade väärtust lähtuvalt jooksevkuludest, võttes arvesse varade möödunud majanduslikku eluiga ja seega ka neid kulusid, mille märkimisväärse turujõuga reguleeritud ettevõtja on juba tagasi teeninud. Selline lähenemisviisi annab tõhusaid signaale turulesisenemiseks ning sellega seoses nn ostu- või müügiotsuste tegemiseks ning aitab vältida kulude ülekatmist korduskasutatava, varasemast ajast pärineva tsiviilehituse infrastruktuuri puhul. Kulude ülekatmine ei ole õigustatud, et tagada tõhus turulesisenemine ja säilitada investeerimisstiimulid, sest ostuvariant ei ole selle varakategooria puhul majanduslikult teostatav.
- (36) Korduskasutatava, varasemast ajast pärineva tsiviilehituse infrastruktuuri varadele vastava reguleeritavate varade väärtusega seotud jooksevkulude arvutamiseks kasutatakse indekseerimismeetodit. Seda meetodit eelistatakse selle praktilisuse, kindluse ja läbipaistvuse tõttu. Meetodi puhul kasutatakse ajaloolisi andmeid kulude, akumuleeritud kulum ja varade müügi kohta sel määral, mil need on kättesaadavad märkimisväärse turujõuga reguleeritud ettevõtja seadusjärgsetest ja reguleeriva asutuse jaoks esitatavatest raamatupidamisaruannetest ja finantsaruannetest, ning avalikult kättesaadavat hinnaindeksit, näiteks jaehinnaindeksit.
- (37) Sellepärast määratakse korduskasutatavatele, varasemast ajast pärinevatele tsiviilehituse infrastruktuuri varadele vastav esialgne reguleeritavate varade väärtus kindlaks regulatiivse raamatupidamisväärtuse tasemel, millest on maha arvatud akumuleeritud kulum arvutamise ajal ja mida on indekseeritud asjakohase hinnaindeksi, näiteks jaehinnaindeksiga.
- (38) Esialgset reguleeritavate varade väärtust edaspidi ei muudeta ja seda kantakse ühest perioodist teise üle. Reguleeritavate varade väärtuse muutmata jätmisega tagatakse, et kui dubleerimatud, korduskasutatavad, varasemast ajast pärit tsiviilehituse infrastruktuuri varad on täielikult amortiseeritud, ei kuulu need varad enam reguleeritavate varade väärtuse hulka ning seega ei kujuta need endast enam kulu juurdepääsutaotleja jaoks, nagu see ei kujuta endast enam kulu ka märkimisväärse turujõuga ettevõtja jaoks. Selline lähenemisviis võimaldaks täiendavalt tagada märkimisväärse turujõuga ettevõtjale piisava hüvitise ning samas pakuks aja jooksul õiguskindlust nii märkimisväärse turujõuga ettevõtjale kui ka juurdepääsutaotlejatele.

- (39) Aktiivselt kasutatavate vasepõhiste liinide arv väheneb, sest kliendid lähevad üle kaabli-, kiudoptiliste ja/või mobiiltelefonivõrkude kasutamisele. Nii järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu juurdepääsutoodete kui ka vaskpaar-juurdepääsuvõrgu juurdepääsutoodete pakkumiseks sobiva ühtse tõhusa järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu disainimine neutraliseerib inflatsioonilise mahu efekti, mis tekib vaskpaar-võrgu disainimisel, kui võrguga seotud püsikulud jaotatakse üha väheneva arvu aktiivselt kasutatavate vasepõhiste liinide vahel. See võimaldab järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude kasutuselevõtu ja neile üleminekuga suunata liiklusmahu järk-järgult üle vaskpaar-võrkudest nendesse järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkudesse. Ühikuhinnad kasvavad ainult sellistesse muudesse infrastruktuuridesse (näiteks kaabli-, mobiiltelefonivõrk) ülekanduvate liiklusmahtude puhul, mis ei ole kuluarvestuse mudelisse kaasatud.
- (40) Tehnoloogia neutraalsuse põhimõtet ja erinevaid siseriiklike olusid silmas pidades vajavad riikide reguleerivad asutused teatavat vabadust sellise tänapäevase tõhusa järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu modelleerimiseks. Järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrk võib seega põhineda mis tahes erinevatel juurdepääsutehnoloogiatel ja võrgutopoloogiatel, mis on operaatoritele kättesaadavad järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu kasutuselevõtuks.
- (41) Tänapäevaseks tõhusaks järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrguks võib pidada valguskaabelühendust koju (FTTH, *fibre to the home*), valguskaabelühendust tänavakappi (FTTC, *fibre to the curb*) või nende mõlema kombinatsiooni. Selle lähenemisviisi kohaselt tuleks järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu jaoks arvatavat kulu korrigeerida, et võtta arvesse vaskpaar-juurdepääsuvõrgu erinevaid tunnusoone. Selleks tuleb hinnata erinevusi kuludes, mis kaasnevad järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu juurdepääsutootega ja täielikult vasepõhise juurdepääsuvõrgu juurdepääsutootega, tehes järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu mudelisse asjakohased võrgutehnoloogiast tulenevad kohandused eesmärgiga määrata kindlaks vaskpaar-juurdepääsuvõrguga seotud hulгимүүгihind. Kui riikide reguleerivad asutused määravad kindlaks modelleeritud FTTC-võrgu varade majanduslikku eluiga, peaksid nad arvesse võtma erinevate võrgukomponentidega seotud oodatavat tehnoloogilist arengut ja eeldatavaid võrguarendusi.
- (42) Juhul, kui modelleeritava järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu topoloogia erineb vaskpaar-võrgust sel määral, et järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu inserentehnilise mudelisse ei ole võimalik teha tehnoloogiast tulenevaid kohandusi, peaksid riikide reguleerivad asutused arvutama vaskpaar-juurdepääsuvõrguga seotud hinna nii, et modelleerivad sellise järgmise põlvkonna paralleelvõrgu, kus kaks paralleelset võrku (vaskpaar-võrk ja kiudoptiline võrk, kas siis FTTH või FTTC) jagavad teataval määral sama tsiviilehituse infrastruktuuri võrku. Sellise lähenemisviisi kohaselt oleks inflatsiooniline mahuefekt tsiviilehituse infrastruktuuri varade seisukohast neutraliseeritud, sest modelleeritud vaskpaar-võrk ja kiudoptiline võrk kasutaksid samu tsiviilehituse infrastruktuuri varasid. Seega jääksid nende varade ühikukulud – mis moodustavad suurima osa juurdepääsuvõrgu kuludest – stabiilseks.

Kuluarvestuse meetodika rakendamine

- (43) Tarbetute katkestuste vältimiseks ning stabiilse ja läbipaistva regulatiivse lähenemisviisi tagamiseks on vajalik piisavalt pikk üleminekuperiood. Arvestades, et riikide reguleerivad asutused peaksid rakendama soovitatava kuluarvestuse meetodika ning operaatorid peavad seega kohandama vastavalt oma äriplaane, peetakse sobivaks üleminekuperioodi, mis kestaks kuni 31. detsembrini 2016. Riikide reguleerivad asutused ei pea säilitama kuluarvestuse mudelit vaskpaar-juurdepääsuvõrguga seotud hulгимүүгihindade arvutamiseks, kui ei ole kohaldatud eelnevat hinnaregulatsiooni, näiteks kui selliste teenuste järele puudub nõudlus.
- (44) Kooskõlas regulatiivse läbipaistvuse ja prognoositavuse põhimõtetega ning samuti vajadusega tagada hinnastabiilsus sätestas komisjon hinnavaheemiku, millesse tema hinnangul jäävad soovitatava kuluarvestuse meetodika kohaldamise korral liidu keskmised igakuised rendihinnad, mida küsitakse täielikult eraldatud juurdepääsu eest vaskpaar-kliendiliinile (ja millest on maha arvatud kõik maksud).
- (45) Hinnavaheemiku peamine ülesanne on anda riikide reguleerivatele asutustele suuniseid kuluarvestuse meetodika rakendamisel, et täita soovitusel üldine eesmärk, nimelt saavutada vaskpaar-juurdepääsuvõrguga seotud hindade stabiilsus ja prognoositavus. Kui käesoleva soovitusel jõustumise ajal jäävad konkreetsetes liikmesriigis igakuised reguleeritud hinnad, mida küsitakse juurdepääsu eest vaskpaar-kliendiliinile, sellest hinnavaheemikust välja, peaksid sellistes liikmesriikides soovitatavat kuluarvestuse meetodikat rakendavad riikide reguleerivad asutused tegema seda võimalikult kiiresti. Riigi reguleerivad asutused otsustavad, kas soovitatava kuluarvestusmeetodikaga seoses tuleb teha järkjärgulisi hinnakohandusi 31. detsembriks 2016, eelkõige nendes liikmesriikides, kus juurdepääsuhinnad ei ole praegu kulupõhised ning mille puhul on seega vajadus suuremate hinnakohanduste järele tõenäolisem. Kahtluste hajutamiseks tuleb kinnitada, et käesoleva soovitusel ei nõuta siiski riikide reguleerivatelt asutustelt hinnavaheemikku jäävate juurdepääsuhindade kehtestamist, kui riikide reguleerivad asutused kohaldavad soovitatavat kuluarvestuse meetodikat või punkti 40 kohaselt kasutatavat meetodikat.
- (46) Juurdepääsuhindu peetakse stabiilseks isegi siis, kui nad järgivad nominaalväärtuses aset leidvaid trende. Hinnad ei tohiks siiski asjaomase ajavahemiku jooksul märkimisväärselt kõiguda, jäädes seega prognoositavateks.
- (47) Kooskõlas regulatiivse läbipaistvuse ja prognoositavuse põhimõtetega ning samuti vajadusega tagada hinnastabiilsus võivad ka praegu kohaldatavad meetodikad peale soovitatava kuluarvestuse meetodika vastata punktis 40 sätestatud tingimustele. Selle põhimõtte kohaldamist konkreetsetes liikmesriigis tuleb hinnata iga juhtumi puhul eraldi ning selleks on vajalik varajases etapis antud eelhinnang, teavitades komisjoni, BERECi ja teisi riikide reguleerivaid asutusi enne 31. detsembrini 2016.

(48) Piiratud vahenditega riikide reguleerivad asutused võivad erandkorras vajada soovitava kuluarvestuse mudeli väljatöötamiseks täiendavat üleminekuperioodi, mis kestab kauem kui 2016. aastani. Sellisel juhul peaks riigi reguleeriv asutus kaaluma selliste ajutiste hindade kehtestamist, mis põhinevad võrdlusalusel, mille puhul võetakse arvesse riikide reguleerivate asutuste poolt kooskõlas käesoleva soovitusena sätestatud keskmisi juurdepääsuhinna tasemeid. Esiolgu võivad asjaomased riikide reguleerivad asutused paluda BERECilt praktilist tuge ja suuniseid, et tulla toime asjaomaste riikide reguleerivate asutuste vahendite piiratusega ja eelkõige soovitatava kuluarvestuse meetodika rakendamisega kaasnevat kulu- dega.

HULGIMÜÜGITASANDI REGULEERITUD JUURDEPÄÄSUHINDADE KOHALDAMATA JÄTMINE JÄRGMISE PÕLVKONNA JUURDEPÄÄSUVÕRKUDE SUHTES

(49) Praeguse ülikiiirete lairibateenuste osutamisega seotud nõudluse puhul esineva ebakindlusega seoses on tõhusate investeeringute ja innovatsiooni edendamiseks kooskõlas direktiivi 2002/21/EÜ artikli 8 lõike 5 punktiga d oluline võimaldada neile järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude investeerivatele operaatoritele teatavat hinnastamis- paindlikkust, et nad saaksid testida hinnapunkte ja viia läbi asjakohase kasutajate arvu tõstmisele suunatud hinnastamise. See võimaldaks märkimisväärse turujõuga ettevõtjatel ja juurdepääsutaotlejatel jagada osa investeerimisriskist, eristades hulgemüügitasandi juurdepääsuhindu sõltuvalt juurdepääsutaotlejate võetud kohustuste tasemest. Selle tulemuseks võivad olla madalamad hinnad pikaajaliste kokkulepete eest koos mahugarantiidega, mis võiks peegeldada asjaolu, et juurdepääsutaotlejad võtavad enda kanda mõned ebakindla nõudlusega seotud riskid. Peale selle on hinnastamispaindlikkus hulgemüügitasandil vajalik, et nii juurdepääsutaotleja kui ka märkimisväärse turujõuga ettevõtja jaemüügi-ettevõtjatel oleks võimalik kehtestada lairibavõrgule juurdepääsu jaemüügiturul diferentseeritud hinnad eesmärgiga paremini arvestada klientide eelistustega ja suurendada ülikiiirete lairibateenuste kasutajate arvu.

(50) Kooskõlas punktidega 48–57 tuleks selleks, et sellise hinnastamispaindlikkusega ei kaasneks liiga kõrged hinnad turgudel, kus on määratud märkimisväärse turujõuga ettevõtja, kehtestada täiendavad kaitsemeetmed konkurentsi kaitsmiseks. Selleks tuleks rangemat mitte- diskrimineerimiskohustust – näiteks sisendite võrdväarsus ja tehniline jälgendatavus – täiendada järgneva turu toodete majandusliku jälgendatavuse garantiiga ja vask- paar-juurdepääsu hulgemüügitasandi juurdepääsutoodete hinnaregulatsiooniga.

(51) Selleks et tagada läbipaistvus ning hõlbustada järgmise põlvkonna lairiba-juurdepääsuvõrkudega seotud investeerimiskeskonna arengu ja konkurentsitingimuste jälgi- mist, peaksid riikide reguleerivad asutused paluma operaatoritel esitada korrapäraselt riigi reguleerivate asutusele ajakohastatud teabe, sealhulgas investeerimis- kavad ja järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude kasutu- selevõtu kavad. Mis tahes sellise jälgimise tulemusi saab

samuti kasutada sisendina läbivaatamisprotsessis, mille viib läbi asjaomane BERECi ja komisjoni spetsiaalne ekspertide võrgustik vastavalt põhjendusele 69.

(52) Pidades silmas hinnastamispaindlikkusest nende asjaolude korral tulenevat kasu, siis soovitatava lähenemisviisi kohaselt võib hulgemüügitasandi juurdepääsuhindu passiivselt kasutatavate järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkudega seotud hulgemüügisisendite või samaväärset funktsionaalsust võimaldavate mittefüüsiliste või virtuaal- sete järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkudega seotud hulgemüügisisendite puhul pidada piisavalt piiritletuks (st hinnaga seotud konkurentsiprobleeme on tõhusalt käsitletud), kui: i) on olemas infrastruktuuri konkurentstulenev tõendatav jaehinnapiirang või kulupõhistest vask- paar-juurdepääsuvõrguga seotud hulgemüügihindadest tulenev hinnaankur, ii) on kehtestatud eelnevalt läbiviidav majandusliku jälgendatavuse test nendel juhtudel, mil ei tohiks kehtestada hulgemüügihinna regulatsiooni, ning iii) on kehtestatud kohustus pakkuda hulgemüügitasandi juurdepääsuteenuseid sisendite võrdväarsuse põhimõtte alusel. Teisisõnu, kui kohaldatakse sisendite võrdväarsuse põhimõtet ja riikide reguleerivad asutused leiavad, et kehtestatud on eespool sätestatud konkurentsi soodustavad kaitsemeetmed, siis ei peaks nad kehtestama regu- leeritud juurdepääsuhindasid nende järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude hulgemüügisisendite puhul.

(53) Aktiivselt kasutatavate järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude hulgemüügisisendite puhul on piisavad konkurentsi soodustavad kaitsemeetmed olemas siis, kui juurdepääsutaotlejad võivad tugineda fikseeritud elektroonilise side võrgule juurdepääsu hulgemüügi turul sellistele toot- misahela eelneva etapi toodetele (näiteks eraldatud juurdepääs või virtuaalselt eraldatud juurdepääs), mida pakutakse sisendite võrdväarsuse põhimõtte alusel, tingimusel et selliste tootmisahela eelneva etapi toodete tegeliku kasutuselevõttuga või alternatiivsete infrastruktuuride olemasoluga kaasneb tõendatav jaemüügihinna piirang, nii et hulgemüügitasandil ei ole vaja kehtestada täienda- vaid kaitsemeetmeid.

(54) Selline tõendatav jaemüügihinna piirang ei ole piisavalt tugev argument järeldamiseks, et asjaomane hulgemüü- giturg on tõhusalt konkurentsivõimeline ja et seega ei ole ühelgi ettevõtjal märkimisväärset turujõudu. Selline jaemüügihinna piirang peaks siiski aitama ennetada olukorda, kus hulgemüügitasandil märkimisväärset turu- jõudu omav ettevõtja saaks kehtestada liiga kõrged jaemüügihinnad.

(55) Järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude puhul hulgi- müügitasandi reguleeritud juurdepääsuhindade kehtes- tamata jätmise või selliste hindade kohaldamisest loobumine punktide 48 ja 49 alusel ei mõjuta meetmeid, mis on võetud eesmärgiga käsitleda eelneva majandusliku jälgendatavuse testi alusel kindlaks tehtud ebapiisavaid hinnavahe- sid, nagu on ette nähtud käesolevas soovitus- es eesmärgiga kaitsta konkurentsi juhtudel, mil märkimis- väärse turujõuga ettevõtja suhtes ei tohiks kehtestada hulgemüügihinna regulatsiooni.

- (56) Kui märkimisväärse turujõuga ettevõtja poolt varasemast ajast pärineva juurdepääsuvõrgu kaudu pakutava toote hind ei suuda enam toimida tõendatava jaemüügihinna piiranguna järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu toote puhul (näiteks vasepaar-võrgu sulgemise korral), võib sellise toote põhimõtteliselt asendada järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu põhise tootega, millel on samad tooteomadused. Siiski ei nähta ette seda, et sellist järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu põhist hinnaankrut oleks vaja lähitulevikus või enne 2020. aastat.
- (57) Sisendite võrdväarsuse põhimõtte rakendamise protsessi peaks riigi reguleeriv asutus kehtestama pärast seda, kui ta on konsulteerinud märkimisväärse turujõuga ettevõtjaga ja huvitatud isikutega. Vastuvõetud meede peaks sisaldama üksikasjalikku tegevuskava, milles seatakse peamised vahe-eesmärgid, mille täitmine on vajalik sisendite võrdväarsuse põhimõtte täielikuks rakendamiseks asjaomaste juurdepääsutoodete puhul.
- (58) Mittediskrimineerimismeetmete õigeaegselt rakendamisest rangelt kinnipidamine peaks tagama piisavad kaitsemeetmed, et lubada hinnastamispaindlikkust enne tegevuskava täielikku rakendamist, ning sellel võib olla kohene positiivne mõju investeerimisstiimulitele. Teisalt vajavad riikide reguleerivad asutused mõningat otsustusvabadust hinnastamispaindlikkuse rakendamise ajastamisel, et kaitsta konkurentsi ja eelkõige vältida kehtivate juurdepääsulepingute katkemise riski.
- (59) Kui märkimisväärse turujõuga ettevõtja ei suuda täita oma kohustusi, mis on esitatud tegevuskavas, peaks tagajärgedel olema hoiatav mõju. Eelkõige, kui ei suudeta järgida ühte või mitut tegevuskavas sisalduvat vahe-eesmärki, tuleks järeldada, et sisendite võrdväarsuse põhimõtet ei ole kohaldatud, nagu on öeldud käesoleva soovituspunkti 51. Selle tulemusel ei ole enam täidetud mittediskrimineerimistingimused hulgimüügitasandi reguleeritud juurdepääsuhindade kohaldamata jätmiseks või kaotamiseks järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude puhul ning taas tuleks kohaldada hulgimüügitasandi reguleeritud juurdepääsuhindu või peaks riigi reguleeriv asutus kasutama oma pädevust ja määrama karistused vastavalt õigusraamistikule.
- (60) Selleks et kehtestada pärast mittediskrimineerimiskohustuse täitmata jätmist hulgimüügitasandi reguleeritud juurdepääsuhinnad vastavalt punkti 54 kehtestatudle, ilma et riikide reguleerivad asutused peaksid läbi viima uue turuanalüüsi, peaksid sellised võimalikud tagajärjed sisalduma algselt teavitatud meetmes ning turuandmed, millel riigi reguleeriva asutuse esialgne turuanalüüs põhines, ei tohi olla märkimisväärselt muutunud. Uue turuanalüüsi läbiviimise nõude puudumine ei mõjuta vajadust teavitada parandusmeetmetes tehtud mis tahes muudatustest vastavalt artiklis 7 sätestatud menetlusele.
- (61) Kui soovitakse kindlaks teha, kas alternatiivsed juurdepääsutaotlejad saavad märkimisväärse turujõuga ettevõtja poolt järgneval turul tehtud pakkumist majanduslikult jäljendada hulgimüügitasandi kättesaadava reguleeritud sisendiga, peaks riigi reguleeriv asutus selliste juhtude korral, kus ei tohiks kehtestada hulgimüügihinna regulatsiooni, läbi viima majandusliku jäljendatavuse testi.
- (62) Võttes arvesse praegu valitsevat ebakindlust seoses nõudlusega järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu põhise jaemüügitasandi järele, võivad need märkimisväärse turujõuga ettevõtjad, kelle järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu hulgimüügitasandi sisendite puhul ei kohaldata reguleeritud juurdepääsuhindu, kasutada kasutajate arvu tõstmisele suunatud hinnakujundusstrateegiaid eesmärgiga suurendada jaemüüginõudlust selliste järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude põhise jaemüügitasandi järele. Majandusliku jäljendatavuse testi eesmärk on tagada koos muude konkurentsi soodustavate kehtestatud kaitsemeetmetega – näiteks sisendite võrdväarsuse põhimõtte, tehnilise jäljendatavuse test ning vasepaar-juurdepääsu hinna ankrust või alternatiivsetest infrastruktuuridest tulenev tõendatav jaemüügihinna piirang –, et märkimisväärse turujõuga ettevõtjad ei kuritarvitaks seda hinnastamispaindlikkust (potentsiaalset) konkurentide tõrjumiseks turult. II lisas esitatud suunised on ette nähtud vaid punkti 56 kohaldamiseks.
- (63) Selline test ei mõjuta tagantjärele läbiviidavaid hinnakruvi efekti teste, mida komisjon ja/või riikide pädevad asutused kohaldavad vastavalt konkurentsiõigusele. Peale selle võivad riikide reguleerivad asutused kohaldada ka eelnevalt läbiviidavaid hinnakruvi efekti teste reguleeritud hulgimüügitasandi sisendite suhtes eesmärgiga tagada, et hulgimüügitasandi juurdepääsu hinnastamine vasepaar-juurdepääsu toodete puhul ei kahjusta konkurentsi jaemüügitasandil või et piisavalt eristada erinevaid vasepaar-juurdepääsuvõrgu sisendeid. Kuid kasutajate arvu tõstmisele suunatud hinnakujundusstrateegiate kasutamist ei tohiks kaaluda varasemast ajast pärinevate vasepaar-võrkude sisendite puhul, pidades silmas turu küpsust ja kulupõhisust, mida tavaliselt vasepaar-juurdepääsuvõrkude hulgimüügis sisendite suhtes kohaldatakse.
- (64) Riikide reguleerivad asutused peaksid tagama, et märkimisväärse turujõuga ettevõtja jaemüügihinna ja järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu hulgimüügis sisendi hinna vahe katab järgneva turuga seotud täiendavad kulud ja mõistliku osa üldkuludest. Kui kooskõlas käesoleva soovitusetega rakendatakse täiendavaid kaitsemeetmeid ja märkimisväärse turujõuga ettevõtja suhtes ei tohiks kehtestada järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude hulgimüügis sisendite puhul hulgimüügihinna regulatsiooni, on võimalik tõendada majandusliku jäljendatavuse suutmatust, näidates, et märkimisväärse turujõuga operaatori enda jaemüügi ettevõtjad ei oleks märkimisväärse turujõuga operaatori eelneva turu ettevõtjate poolt konkurentidelt nõutava eelneva turu hindade alusel suutelised kasumlikult tegutsema (nn sama tõhusa konkurenti test). Sama tõhusa konkurenti standardi kasutamine võimaldab riikide reguleerivatel asutustel toetada märkimisväärse turujõuga ettevõtjate investeerimisi järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkudesse ning pakub stiimuleid järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu põhinevate teenuste alaseks innovatsiooniks.

- (65) Kui valitsevad konkreetset turuolud – näiteks kui turule sisenemine või laienemine on varem olnud häiritud –, võivad riikide reguleerivad asutused korrigeerida märkimisväärse turujõuga ettevõtja kulude skaalat eesmärgiga tagada, et majandusliku jälgendatavuse saavutamine oleks realistlik. Sellisel juhul ei tohiks riigi reguleeriva asutuse poolt kindlaks määratud mõistlikult tõhus skaala olla erinev piisava arvuga kvalifitseeruvate operaatoritega turustruktuuri skaalast, et tagada tõhus konkurents.
- (66) Riigi reguleeriv asutus peaks pärast turuanalüüsi kehtestama ja eelnevalt avaldama oma vastuvõetud meetmes menetluse ja näitajad, mida ta kavatseb kohaldada, kui viib eelnevalt läbi majandusliku jälgendatavuse testi. Riigi reguleeriv asutus võib testi läbi viia enne seda, kui märkimisväärse turujõuga ettevõtja teeb uue jaemüügipakkumise, näiteks kui riigi reguleeriv asutus peab asjakohaseks teha majandusliku jälgendatavuse test samal ajal tehnilise jälgendatavuse testiga, kui viimati nimetatud test viiakse samuti läbi enne pakkumise esitamist. Riigi reguleeriv asutus ei pea testi läbi viima iga uue jaemüügipakkumise puhul, vaid ainult seoses tähttoodetega, mille nimetatud asutus kindlaks määrab. Riigi reguleeriv asutus võib testi läbi viia omal algatusel, näiteks sellise meetme rakendamise esialgsetes etappides, millega võimaldatakse hinnastamispaindlikkust järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkudega seoses – eelkõige kui varem olid kehtestatud hulгимүүгитасанди reguleeritud juurdepääsuhinnad –, või reageerides turustruktuuris näiteks tehnoloogia arengu tulemusel toimunud muutustele.
- (67) Riigi reguleeriva asutuse poolt eelnevalt ette nähtud majandusliku jälgendatavuse test peaks olema piisavalt üksikasjalik ning hõlmama vähemalt asjakohaste näitajate kogumit eesmärgiga tagada operaatorite jaoks prognoositavus ja vajalik läbipaistvus. Riikide reguleerivad asutused peaksid kohaldama LRIC + mudelit, võttes samas arvesse märkimisväärse ettevõtja järgneva turu auditeeritud kulusid, ning hindama, kui suur on hindade vahe kõige asjakohasemate jaemüügitoodete, sealhulgas lairibateenuste (tähttoodet), ja selliste järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude reguleeritud juurdepääsuisendite vahel, mida kasutatakse kõige rohkem või mis on tulevikule orienteeritud lähenemisviisi kohaselt kindlaks määratud kui kõige asjakohasemad jaemüügitoodete pakkumisel vaatlusalusel turuülevaate perioodil. Märkimisväärse turujõuga ettevõtja järgneva turu auditeeritud kulude ja ainult tähttoodete suhtes kohaldatava testi ülesehitusega soovitakse tagada, et selle kaitsemeetmega ei kahjustata järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkudes tehtavaid investeeringuid ja soovitatava hinnastamispaindlikkuse mõju. Selleks et välistada ristsubsideerimine erinevate paketi või toodete kogumis sisalduvate toodete vahel, peaksid riikide reguleerivad asutused läbi viima ainult ühte tasandit hõlmava testi, st jaemüügiteenuste ja sellise järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu juurdepääsuisendi vahel, mis on juurdepääsutaotlejate jaoks kõige asjakohasem (näiteks FTTC, virtuaalne liinist eraldamine). Kuid aja jooksul võivad olulisemaks muutuda uued järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu juurdepääsuisendid (näiteks kiudoptilisel ühendusel põhineva juurdepääsu eraldamine optilisel jaotusraamil), mistõttu tuleks majandusliku jälgendatavuse testi läbiviimisel võtta algselt kõige enam kasutatud sisendi asemel aluseks see uus sisend. Kui siseriiklikud konkurentsitingimused peaksid näitama erinevust geograafiliste piirkondade vahel seoses järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu juurdepääsuisendiga, mida kasutatakse (näiteks maapiirkondades ja tihedama asustusega piirkondades), peaksid riikide reguleerivad asutused testi läbiviimisel kasutama eri piirkondade puhul just neid konkreetseid sisendeid, mis on kindlaks määratud kui kõige asjakohasemad.
- (68) Riikide reguleerivad asutused ei pruugi tuvastada eespool nimetatud konkurentsipiiranguid kogu määratletud turul. Kui riigi reguleeriv asutus ei saa teha järeldust, et erinevad konkurentsitingimused püsivad tulevikus stabiilsetena ning on sellised, et nende tingimuste alusel oleks põhjust määratleda riigisiseseid turud, peaksid riikide reguleerivad asutused siiski kaaluma, kas reageerida neile erinevatele konkurentsitingimustele erinevaid parandusmeetmeid kohaldades, st loobudes hulгимүүгитасанди reguleerimisest ainult nendes piirkondades, kus on võimalik kehtestada vajalikud konkurentsi soodustavad kaitsemeetmed. Kui riikide reguleerivad asutused leiavad, et konkurentsi- ja regulatiivsed tingimused on sellised, et märkimisväärse turujõuga ettevõtja tegevus hindade määramisel on piisavalt piiratud, võib riigi reguleeriv asutus õigusraamistiku kohaldamisel jätta hinnaregulatsiooni kehtestamata. Järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude suhtes hinnaregulatsiooni kehtestamata jätmise asjakohasuse hindamisel tuleks vajalikul määral arvesse võtta seda, kas ettevõtja suhtes on rakendatud direktiivi 2002/19/EÜ (juurdepääsudirektiiv) artikli 13a kohast funktsioonipõhist eraldamist või on ettevõtja läbi viinud sama direktiivi artikli 13b kohase vabatahtliku eraldamise.
- (69) BEREC ja komisjon on kokku leppinud, et käesoleva soovitus rakendamist jälgitakse põhilikult komisjoni ja BERECi esindajatest koosneva spetsiaalse ekspertide võrgustiku raames, et teha kindlaks soovitusel põhineva mõju, eelkõige mõju investeerimisele, konkurentstile ja jaemüügihindadele, ning pakkuda vajaduse korral riikide reguleerivatele asutustele täiendavaid suuniseid. See peaks aitama käsitleda mis tahes soovimatuid tagajärgi õigeaegselt ja koostöö raames. Selline spetsiaalne ekspertide võrgustik kasutab oma töös riikide reguleerivate asutuste pakutatav sisendit seoses ajakohastatud teabega ettevõtjate investeerimiskavade ja järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude kasutuselevõtu kavade kohta, nagu on ette nähtud punktis 55,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA SOOVITUSE:

EESMÄRK JA REGULEERIMISALA

1. Käesoleva soovitus eesmärk on parandada regulatiivseid tingimusi, mis on vajalikud, et edendada tõhusat konkurentsi, parandada elektroonilise side võrkude ja teenuste ühtset turgu ning soodustada investeerimist järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkudes. Soovitusena aidatakse tehnoloogiliselt neutraalsel viisil saavutada strateegia „Euroopa 2020“ üldisi eesmärke, milleks on tööhõive ja majanduskasvu edendamine, innovatsiooni stimuleerimine ja

lõppkokkuvõttes liidus lõppkasutajatele tõhusamate digitaalteenuste osutamine ning digitaalse kaasatuse edendamine. Lisaks tahetakse soovitusega suurendada õiguskindlust ja regulatiivset prognoositavust, pidades silmas järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkudesse tehtavate investeeringute pikaajalisust.

2. Kui direktiivi 2002/21/EÜ artikli 15 ja artikli 16 lõike 4 alusel läbi viidud turuanalüüsi menetluste käigus teevad riikide reguleerivad asutused kindlaks, et punktis 5 osutatud turul ei valitse tõhus konkurents ja sellel turul määratakse ettevõtjad, kes üksi või teiste ettevõtjatega ühiselt omavad märkimisväärset turujõudu sellel turul (kui märkimisväärse turujõuga ettevõtja(d)), kehtestavad riikide reguleerivad asutused vajaduse korral mittediskrimineerimiskohustused seoses sidumise ja/või juurdepääsuga vastavalt direktiivi 2002/19/EÜ artiklile 10 või hinnakontrolli ja kuluarvestuse kohustused – eelkõige kulupõhisuse kohustuse – vastavalt direktiivi 2002/19/EÜ artiklile 13.
3. Käesolevas soovituses käsitletakse nende kohustuste kohaldamist ning sätestatakse ühine lähenemisviis nende järjepideva ja tõhusa rakendamise edendamiseks seoses varasemast ajast pärinevate ja järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkudega, kui nende abil on võimalik osutada lairibateenuseid.
4. Käesolevas soovituses esitatakse täiendavad suunised soovituses 2010/572/EL kehtestatud regulatiivsete põhimõtete kohta, eelkõige selle kohta, millistel tingimustel tuleks hulgimüügitasandi juurdepääsuhindu kohaldada või need kohaldamata jätta.
5. Käesolevas soovituses sätestatud põhimõtteid kohaldatakse soovituses 2007/879/EÜ viidatud fikseeritud elektroonilise side võrgule juurdepääsu hulgimüügi turu (turg 4) ja lairibavõrgule juurdepääsu hulgimüügi turu (turg 5) suhtes või mis tahes muu turu suhtes, mille puhul võidakse kohaldada eelnevat kontrolli ja mille riikide reguleerivad asutused on määratlenud turuanalüüsi käigus ning mis asendavad neid turge ja hõlmavad samu võrgutasandeid. See hõlmab muu hulgas i) juurdepääsu tsiviilehituse infrastruktuurile, ii) eraldatud juurdepääsu vaskpaar- ja kiudoptilistele kontuuridele, iii) eraldatud juurdepääsu vaskpaar-alamkontuuridele, iv) mittefüüsilist või virtuaalset võrgujuurdepääsu, ning v) hulgimüügitasandi juurdepääsu lairibavõrgule (bitivooteenused) vaskpaar- ja kiudoptiliste võrkude kaudu (mis hõlmavad muu hulgas selliseid ühendusi nagu ADSL, ADSL2+, VDSL ja Ethernet).

MÕISTED

6. Käesolevas soovituses kasutatakse direktiivides 2002/21/EÜ ja 2002/19/EÜ ning soovituses 2010/572/EL kasutatud mõisteid. Samuti kasutatakse järgmisi mõisteid:
  - a) „nn alt-üles mudelil põhinev lähenemisviis” – selline lähenemisviis, mille käigus töötatakse välja kuluarvestuse mudel, alustades oodatavast nõudlusest abonentide ja liikluse seisukohast. Seejärel modelleeritakse tõhus

võrk, mis on vajalik oodatava nõudluse rahuldamiseks, ning hinnatakse seotud kulusid teoreetilist võrgutehnoloogia mudelit kasutades, eesmärgiga arutada välja kulud sellise tõhusa võrgu alusel, milles kasutatakse suuremahulistes võrkudes kasutatavat uusimat tehnoloogiat;

- b) „üldkulud” – jagatud kulud, mis on seotud ühiselt pakutavate toodete või ühiselt osutatavate teenustega ning mida ei ole võimalik siduda ühegi konkreetse toote või teenusega;
- c) „vaskpaar-juurdepääsu hinna ankur” – kulupõhine vaskpaar-võrgu hulgimüügitasandi juurdepääsutoode, millega piiratakse järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu hindasid nii, et järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu teenused hinnastatakse kooskõlas klientide valmisolekuga maksta täiendava mahu ja funktsionaalsuse eest, mida järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgul põhineva jaemüügitooote abil on võimalik pakkuda võrreldes vaskpaar-võrgu jaemüügitoooteaga;
- d) „jooksevkulud” – kulud, tehakse kindlaks, kui hinnatakse vara väärtust selle asenduskulu alusel, st tuginedes kulule, mis kaasneb selle vara asendamisel kas sama varaga või muu samalaadsete tulemusnäitajatega varaga, ning mille puhul võetakse arvesse kulumit ja kulutõhususe saavutamiseks tehtud korrigeerimisi;
- e) „kulumi arvestamise meetodid” – meetodid, mille alusel vara väärtus jaotatakse vara eluea peale ning mis mõjutab seega vara omaniku võimalike sissetulekute profiili mis tahes konkreetsel perioodil;
- f) „järgneva turu kulud” – jaemüügitahingutega seotud kulud, sealhulgas turunduskulud, klientide hankimisega seotud kulud, arvete esitamisega seotud kulud ja muud võrgukulud, mida kantakse lisaks neile võrgukuludele, mis juba sisalduvad hulgimüügitasandi juurdepääsuteenuse hinnas;
- g) „sisendite võrdväarsus” – teenuste osutamine ja teabe edastamine nii ettevõttesisestele kui ka kolmandast isikust juurdepääsutaotlejatele samadel tingimustel, sealhulgas sama hinna ja kvaliteediga, sama ajaskaala raames, kasutades samu süsteeme ja protsesse ning tehes seda samasuguse usaldusväarsuse ja tulemuslikkusega. Sisendite võrdväarsuse põhimõtet siin määratletud kujul võib kohaldada juurdepääsutoodete suhtes ning seotud ja lisateenuste suhtes, mis on vajalikud hulgimüügisisendite pakkumiseks ettevõttesisestele ja kolmandast isikust juurdepääsutaotlejatele;
- h) „väljundite võrdväarsus” – juurdepääsutaotlejatele selliste hulgimüügisisendite pakkumine, mis on funktsionaalsuse ja hinna poolest võrreldavad nende sisenditega, mida märkimisväärse turujõuga ettevõtja pakub ettevõttesiseselt oma jaeüksustele, ehkki kasutades selleks vajaduse korral erinevaid süsteeme ja protsesse;

- i) „lisakulud” – kulud, mis on otseselt seotud täiendava tooteühiku tootmisega, st täiendavad kulud, mis kaasnevad teenuse osutamisega suuremas mahus võrreldes olukorraga, kui teenust ei osutatud, eeldades et kogu muu tootmistegevus jääb samaks;
- j) „peamised tulemusnäitajad” – näitajad, mille abil mõõdetakse tulemuslikkust asjaomaste hulгимүүгiteenuste osutamisel;
- k) „pikaajalised lisanduvad kulud (LRIC)” – lisakulud, mis vastavad ajavahemikule, kus kõik tootmistegurid, sealhulgas kapitalikaubad, on muutuvad sõltuvalt nõudluse toimuvatest muutustest, mis omakorda tulenevad tootmismahus või -struktuuris toimunud muutustest. Sellepärast käsitatakse kõiki investeeringuid muutuvkuludena;
- l) „täiendav hinnalisa” – summa, mis lisatakse konkreetse teenuse lisakuludele eesmärgiga jagada ja teenida tagasi üldkulud, jagades need kõigi teenuste peale, mille puhul need üldkulud on asjakohased;
- m) „uus jaemüügipakkumine” – mis tahes uut teenust, sealhulgas teenuste paketti käsitlev jaemüügipakkumine, mille märkimisväärse turujõuga ettevõtja teeb juba olemasolevate või uute reguleeritud hulгимүүгisisendite alusel;
- n) „järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgul põhinev hulгимүүгitasand” – selline võrgutasand, millel võimaldatakse juurdepääsutaotlejatele juurdepääsu järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgul põhinevale võrgule ning mille vahendusel on võimalik pakkuda mitut hulгимүүгisisendit. Sellel võrgutasandil pakutavad hulгимүүгitasandi juurdepääsutooted võivad hõlmata aktiivseid sisendeid (näiteks bitivoogu kiudoptilise võrgu kaudu), passiivseid sisendeid (näiteks kiudoptilisel ühendusel põhineva juurdepääsu eraldamine optilisel jaotusraamil, FTTC või liitumispunktis) või passiivsete sisenditega samaväärset funktsionaalsust pakkuvaid mittefüüsilisi või virtuaalseid hulгимүүгisisendeid;
- o) „korduskasutatavad tsiviilehituse infrastruktuuri varad” – sellised varasemast ajast pärinevad tsiviilehituse infrastruktuuri varad, mida kasutatakse vaskpaar-võrkude puhul, kuid mida ei saa korduskasutada järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu majutamiseks;
- p) „regulatiivne raamatupidamisväärtus” – vara väärtus ettevõtja auditeeritud ja reguleeriva asutuse jaoks esitatavas raamatupidamisarvestuses esitatud kujul, mille puhul võetakse arvesse varade tegelikku kasutus- ja eluiga, mis on tavaliselt pikem seadusjärgsetes raamatupidamisaruannetes kirjendatud kasutus- ja elueast ning on rohkem kooskõlas tehnilise elueaga;
- q) „reguleeritavate varade väärtus” – selliste varade kogu kapitalimaksumus, mida kasutatakse reguleeritud teenustega kaasnevate kulude arvutamiseks;
- r) „korduskasutatavad tsiviilehituse infrastruktuuri varad” – sellised varasemast ajast pärinevad tsiviilehituse infrastruktuuri varad, mida kasutatakse vaskpaar-võrkude puhul ja mida saab korduskasutada järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu majutamiseks;
- s) „teenusetasandi kokkulepped” – ärilised kokkulepped, mille alusel on märkimisväärse turujõuga ettevõtja kohustatud võimaldama juurdepääsu hulгимүүгiteenustele kindlaks määratud kvaliteediga;
- t) „teenusetasandi garantiid” – sellised garantiid, mis on teenusetasandi kokkulepete lahutamatu osa ning milles täpsustatakse märkimisväärse turujõuga ettevõtja maksitava hüvitise suurus, kui nimetatud ettevõtja osutab hulгимүүгiteenuseid halvema kvaliteediga kui teenusetasandi kokkulepetes kindlaks määratud;
- u) „hulгимүүгisisendid” – juurdepääsutoode, mida juurdepääsutaotlejad vajavad, et osutada lõppkasutajatele lairibateenust jaemüügiturul, ning mis koosneb aktiivsest või passiivsest tootest või passiivse juurdepääsutootega samaväärset funktsionaalsust pakkuvast virtuaalsest juurdepääsutootest. Hulгимүүгisisendeid võib pakkuda varasemast ajast pärinevate vasepõhiste võrguinfrastruktuuride või järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu põhiste infrastruktuuride vahendusel.

MITTEDISKRIMINEERIMISKOHUSTUSE KOHALDAMINE

Võrdväärse juurdepääsu tagamine

7. Kõige kindlam viis tagada tõhus mittediskrimineerimine on kohaldada sisendite võrdväarsuse põhimõtet, millega tagatakse võrdsed tingimused märkimisväärse turujõuga ettevõtja järgneva turu ettevõtjate – näiteks tema jaemüügiettevõtjate – ja kolmandast isikust juurdepääsutaotlejate vahel ning edendatakse konkurentsi. Kui riikide reguleerivad asutused leiavad, et mittediskrimineerimiskohustuse kohaldamine märkimisväärse turujõuga ettevõtja suhtes direktiivi 2002/19/EÜ artikli 10 alusel on asjakohane, proportsionaalne ja põhjendatud vastavalt direktiivi 2002/21/EÜ artikli 16 lõikele 4 ja direktiivi 2002/19/EÜ artikli 8 lõikele 4, peaksid nad uurima, kas oleks proportsionaalne nõuda, et märkimisväärse turujõuga ettevõtja pakuks asjaomaseid hulгимүүгisisendeid sisendite võrdväarsuse põhimõtte alusel. Seda tehes peaksid riikide reguleerivad asutused muu hulgas kaaluma seda, kas konkurentist tulenev oodatav kasu kaalub üles nõuete järgimisega – näiteks olemasoleva süsteemi ümberkujundamisega – kaasnevad kulud. Seda tehes peaks riigi reguleeriv asutus proportsionaalsuse hindamisel võtma muu hulgas arvesse järgmisi kaalutlusi: i) asjaolu, et sisendite võrdväarsuse põhimõtte järgimisega kaasnevad lisakulud on tõenäoliselt väikesed, kui projekteeritakse uusi süsteeme; ii) järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude puhul hulгимүүгitasandi reguleeritud juurdepääsuhindade võimalikku kohaldamata jätmist, nagu on soovitatud punktides 48 ja 49; iii) võimalikku positiivset mõju, mida sisendite võrdväarsuse põhimõtte kohaldamine võib avaldada innovatsioonile ja konkrentsile; iv) märkimisväärse turujõuga ettevõtja vabatahtlikult võetud kohustust pakkuda juurdepääsutaotlejatele hulгимүүгisisendeid sisendite võrdväarsuse põhimõtte alusel, kui selline vabatahtlik pakkumine vastab käesolevas soovituses sätestatud tingimustele; ning v) märkimisväärse turujõuga ettevõtjate arvu ja suurust.

8. Kui see on asjakohane, tuleks sisendite võrdväarsuse põhimõtet kohaldada väärtusahela kõige asjakohasema(te)l tasandi(te)l nende hulgmüügisisendite suhtes, mida märkimisväärse turujõuga ettevõtja pakub oma järgneva turu ettevõtjatele – näiteks oma jaemüügiettevõtjatele –, välja arvatud juhul, kui riigi reguleerivale asutusele on võimalik tõendada pärast kolmandast isikust juurdepääsutaotlejate seisukohtade ärakuulamist, et kõnealuse hulgmüügisisendi järele puudub mõistlik nõudlus.
9. Kui sisendite võrdväarsuse põhimõtte kohaldamine ei ole proportsionaalne, peaksid riikide reguleerivad asutused tagama, et märkimisväärse turujõuga ettevõtja pakub hulgmüügisisendeid juurdepääsutaotlejatele väljundite võrdväarsuse põhimõttel.
10. Riikide reguleerivad asutused peaksid tagama, et mittediskrimineerimiskohustuse kehtestamise korral saavad juurdepääsutaotlejad kasutada asjaomaseid süsteeme ja protsesse samasuguse usaldusväarsuse ja tulemuslikkusega, nagu seda teevad märkimisväärse turujõuga ettevõtjate jaemüügiettevõtjad.

Märkimisväärse turujõuga ettevõtja uute jaemüügipakkumiste tehnilise jäljendatavuse tagamine

11. Riikide reguleerivad asutused peaksid nõudma, et märkimisväärse turujõuga ettevõtjad, kelle suhtes kohaldatakse mittediskrimineerimiskohustust, pakuksid juurdepääsutaotlejatele reguleeritud hulgmüügisisendeid, mis võimaldavad juurdepääsutaotlejal tõhusalt tehniliselt jäljendada uusi jaemüügipakkumisi, mille on teinud märkimisväärse turujõuga ettevõtja jaemüügiettevõtjad, eelkõige juhul, kui sisendite võrdväarsuse põhimõtet ei ole täiel määral rakendatud.
12. Sel eesmärgil ning selleks, et tagada võrdsed tingimused märkimisväärse turujõuga ettevõtja järgneva turu jaemüügiettevõtjate ja kolmandast isikust juurdepääsutaotlejate vahel, peaksid riikide reguleerivad asutused tagama, et ettevõttesisestel ja kolmandast isikust juurdepääsutaotlejal on samasugune tehniline ja äriteave seoses asjaomase reguleeritud hulgmüügisisendiga, ilma et see mõjutaks äriteabe konfidentsiaalsusega seoses kohaldatavaid eeskirju. Asjaomane teave hõlmab teavet uute reguleeritud hulgmüügisisendite kohta või teavet juba olemasolevatesse reguleeritud hulgmüügisisenditesse tehtavate muudatuste kohta ning seda teavet esitatakse iga juhtumi puhul eraldi kindlaks määratud tähtsajaks jooksul.
13. Kui hinnatakse märkimisväärse turujõuga ettevõtja uue jaemüügipakkumise tehnilist jäljendatavust, peaks riigi reguleeriv asutus võtma arvesse i) seda, kas tellimiseks, edastamiseks ja parandamiseks ette nähtud vastav(ad) hulgmüügisisend(id), mida tõhus operaator vajab, et välja arendada või kohandada oma süsteeme ja protsesse eesmärgiga pakkuda konkurentsivõimelisi uusi jaemüügiteenuseid, on tehtud kättesaadavaks mõistliku aja jooksul enne seda, kui märkimisväärse turujõuga ettevõtja või tema jaemüügiettevõtjad lasevad turule oma vastava jaemüügiteenuse, arvestades seejuures I lisas sätestatud tegureid, ning ii) vastavate teenusetasandi kokkulepete ja peamiste tulemusnäitajate olemasolu.
14. Nõutava tehnilise jäljendatavuse testi võib viia kas märkimisväärse turujõuga ettevõtja või riigi reguleeriv asutus.
15. Kui märkimisväärse turujõuga ettevõtja viib tehnilise jäljendatavuse testi läbi ise, peaks riigi reguleeriv asutus nõudma, et märkimisväärse turujõuga ettevõtja esitaks talle testi tulemused, sealhulgas kogu teabe, mis on vajalik tõendamaks, et tehniline jäljendatavus on täielikult tagatud, tehes seda piisavalt aegsasti, et riigi reguleeriv asutus saaks testi tulemused kinnitada ning juurdepääsutaotlejad saaksid jäljendada asjaomast jaemüügipakkumist vastavalt I lisas täpsustatud näitajatele.
16. Kui aga tehnilise jäljendatavuse testi viib läbi riigi reguleeriv asutus, peaks nimetatud asutus nõudma, et märkimisväärse turujõuga ettevõtja edastaks riigi reguleerivale asutusele selliste uute jaemüügipakkumiste üksikasjad, mille puhul kasutatakse asjaomast reguleeritud hulgmüügisisendit, ja kogu teabe, mida riigi reguleeriv asutus vajab jäljendatavuse hindamiseks, ning et ta teeks seda piisavalt varakult enne selliste jaemüügipakkumiste turulelaskmist. Sellisest teatisest peaks piisama, et riigi reguleeriv asutus saaks viia läbi tehnilise jäljendatavuse testi ning juurdepääsutaotlejad saaksid jäljendada asjaomast jaemüügipakkumist vastavalt I lisas täpsustatud näitajatele.
17. Kui riigi reguleeriv asutus leiab, et uue jaemüügipakkumise tehniline jäljendatavus ei ole tagatud, peaks ta nõudma, et märkimisväärse turujõuga ettevõtja muudaks asjaomast reguleeritud hulgmüügisisendit/asjaomaseid reguleeritud hulgmüügisisendeid nii, et tehniline jäljendatavus oleks tagatud.
18. Kui riigi reguleeriv asutus leiab, et jaemüügipakkumine, mida ei ole võimalik tehniliselt jäljendada, kahjustaks märkimisväärselt konkurentsi, peaks ta nõudma Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2002/20/EÜ⁽¹⁾ artikli 10 kohaselt, et märkimisväärse turujõuga ettevõtja lõpetaks või peataks asjaomase jaemüügipakkumise, kuni on täidetud tehnilise jäljendatavuse nõue.

JÄRELEVALVE MITTEDISKRIMINEERIMISKOHUSTUSTE JÄRGIMISE ÜLE

Peamised tulemusnäitajad

19. Kui direktiivi 2002/19/EÜ artikli 10 alusel kohaldatakse mittediskrimineerimiskohustust, peaksid riikide reguleerivad

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2002/20/EÜ, 7. märts 2002, elektrooniliste sidevõrkude ja -teenustega seotud lubade andmise kohta (EÜT L 108, 24.4.2002, lk 21).

- asutused ette nägema, et märkimisväärse turujõuga ettevõtja peab kasutama mittediskrimineerimiskohustuse tõhusa täitmise jälgimiseks peamisi tulemusnäitajaid.
20. Peamiste tulemusnäitajatega peaks olema võimalik mõõta tulemusi vähemalt järgmiste reguleeritud juurdepääsuteenuste osutamiseiga seotud põhielementide puhul:
- tellimisprotsess;
  - teenuseosutamine;
  - teenuse kvaliteet, sealhulgas vead;
  - veaparandusaeg ning
  - üleminek ühelt reguleeritud hulgemüügisisendilt teisele (välja arvatud ühekordsed koondüleminekud).
21. Riikide reguleerivad asutused peaksid kehtestama peamised tulemusnäitajad kõigi eespool nimetatud põhielementide jaoks, mis on seotud reguleeritud hulgemüügiteenuste osutamiseiga. Peamised tulemusnäitajad peaksid võimaldama omavahel võrrelda ettevõttesiseselt märkimisväärse turujõuga ettevõtja jaemüügiüksustele osutatud teenuseid ja ettevõtteväliselt kolmandast isikust juurdepääsutaotlejatele osutatud teenuseid.
22. Riigi reguleeriva asutuse poolt vastavalt punktile 21 kehtestatavate peamiste tulemusnäitajate konkreetse sisu võiks kokku leppida märkimisväärse turujõuga ettevõtja ja kolmandast isikust juurdepääsutaotlejate vahel ning seda tuleks korrapäraselt ja vastavalt vajadusele ajakohastada.
23. Peamiste tulemusnäitajate kohaldamisel peaks riigi reguleeriv asutus võtma arvesse juba olemasolevaid tulemusnäitajaid isegi juhul, kui märkimisväärse turujõuga ettevõtja kasutab neid vaid ettevõttesiseselt.
24. Selleks et tagada võimaliku diskrimineeriva käitumise varajane avastamine ja läbipaistvus seoses reguleeritud hulgemüügiteenuste osutamiseiga, peaksid riikide reguleerivad asutused tagama, et peamised tulemusnäitajad avaldatakse vähemalt kord kvartalis asjakohasel viisil kas riikide reguleerivate asutuste veebisaidil või riigi reguleeriva asutuse määratud sõltumatu kolmanda isiku veebisaidil.
25. Riikide reguleerivad asutused peaksid tagama, et riigi reguleeriv asutus või siis sõltumatu audiitor auditeerib peamisi tulemusnäitajaid korrapäraselt.
26. Kui peamiste tulemusnäitajate kaudu saadud andmete põhjal on alust arvata, et märkimisväärse turujõuga ettevõtja ei pruugi järgida mittediskrimineerimiskohustust, peaks riigi reguleeriv asutus sekkuma ning uurima küsimust põhjalikumalt ja vajaduse korral tagama nõude järgimise. Riikide reguleerivad asutused peaksid avaldama – näiteks oma veebisaidil – oma otsuse kohaldada nõude mittejärgimise tõttu parandusmeetmeid.

Teenusetasandi kokkulepped ja teenusetasandi garantiid

27. Riikide reguleerivad asutused peaksid nõudma, et märkimisväärse turujõuga ettevõtja rakendaks vastavad teenusetasandi kokkulepped koos teenusetasandi garantiidega.
28. Riikide reguleerivad asutused peaksid nõudma, et märkimisväärse turujõuga ettevõtja annaks vastavad teenusetasandi garantiid, mida kasutatakse teenusetasandi kokkulepete rikkumise korral.
29. Riikide reguleerivad asutused peaksid tagama, et teenusetasandi garantiidega seotud maksed tehakse ettevõtjate vahel põhimõtteliselt põhjendamatute viivitusteta ja eelnevalt kindlaks määratud makse- ja arveldamiskorra alusel. Sellised karistused peaksid olema piisavalt hoiatavad eesmärgiga tagada, et märkimisväärse turujõuga ettevõtja järgib kokkulepete täitmise kohustust.

KULUARVESTUSE METOODIKA

Soovitav kuluarvestuse meetodika

30. Selleks et kehtestada vaskpaar-juurdepääsuvõrguga seotud või järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrguga seotud hulgemüügitasandi juurdepääsuhinnad juhul, kui kulupõhisuse nõue on kehtestatud vajaduse korral parandusmeetmena ning see on proportsionaalne ja põhjendatud direktiivi 2002/21/EÜ artikli 16 lõike 4 ja direktiivi 2002/19/EÜ artikli 8 lõike 4 kohaselt, peaksid riikide reguleerivad asutused kasutusele võtma nn alt-üles pikaajaliste lisanduvate kulude arvestamise täiendatud meetodika (BU LRIC+), mis hõlmab nn alt-üles mudelit, mille puhul kasutatakse kuluarvestuse mudelina LRIC-metoodikat ja lisatakse üldkulude katmiseks täiendav hinnalisa.
31. Riikide reguleerivad asutused peaksid kasutusele võtma BU LRIC + kuluarvestuse meetodika, mille abil on võimalik prognoosida jooksevkulusid, mida hüpoteetiline tõhus operaator kannaks tänapäevase tõhusa võrgu, st järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu ehitamise korral. See ei mõjuta seda, kas asjaomasel geograafilisel turul olemasoleva järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu suhtes tuleks kohaldada hulgemüügitasandi reguleeritud hinnastamist, mida käsitletakse soovitus 2010/572/EL punktis 36 ning käesoleva soovitus punktides 48 ja 49.
32. Järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrku modelleerides peaksid riikide reguleerivad asutused määratlema hüpoteetilise tõhusa järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu, mille abil on võimalik täita digitaalarengu tegevuskava lairiba, katvuse ja kasutuselevõtuga seotud eesmärgid ning mis koosneb täielikult või osaliselt optilistest elementidest. Järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu modelleerimisel peaksid riikide reguleerivad asutused kaasama mis tahes olemasolevat tsiviilehituse infrastruktuuri varad, kuhu on võimalik üldiselt majutada ka järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgud, ja samuti sellised uued tsiviilehituse infrastruktuuri varad, mis tuleb ehitada järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude majutamiseks. Seega kui riikide reguleerivad asutused töötavad välja BU LRIC + mudelit, ei peaks nad eeldama, et järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu kasutuselevõtuks tuleks ehitada täiesti uus tsiviilehituse infrastruktuuri võrk.

33. Riikide reguleerivad asutused peaksid hindama kõiki modelleeritud võrgu reguleeritavate varade väärtuse moodustavaid varasid asendusmaksumuse alusel, jättes välja varasemast ajast pärinevad korduskasutatavad tsiviilehituse infrastruktuuri varad.
34. Riikide reguleerivad asutused peaksid hindama varasemast ajast pärinevaid korduskasutatavaid tsiviilehituse infrastruktuuri varasid ja nende vastavat reguleeritavate varade väärtust indekseerimismeetodi alusel. Konkreetsemalt öeldes, sellist liiki varade puhul peaksid riikide reguleerivad asutused määrama reguleeritavate varade väärtuseks sellise raamatupidamisväärtuse, millest on maha arvatud arvutamise hetkel valitsev akumulieeritud kulum ning mida on indekseeritud asjakohase hinnaindeksi, näiteks jaehinnaindeksiga. Riikide reguleerivad asutused peaksid uurima märkimisväärse turujõuga ettevõtja kättesaadavaid raamatupidamisaruandeid eesmärgiga teha kindlaks, kas need on piisavalt usaldusväärsed, et võtta need aluseks regulatiivse raamatupidamisväärtuse kindlaksmääramisel. Vastasel juhul peavad nad hindamise läbi viima võrreldavate liikmesriikide parimate tavade alusel kehtestatud võrdlusnäitajate alusel. Riikide reguleerivad asutused ei tohiks arvesse võtta korduskasutatavaid varasemast ajast pärinevaid tsiviilehituse infrastruktuuri varasid, mis on täielikult amortiseerunud, kuid ikka veel kasutusel.
35. Kui kohaldatakse punktis 34 kehtestatud varade hindamise meetodit, peaksid riikide reguleerivad asutused otsustama sellise reguleeritavate varade väärtuse kasuks, mis vastab korduskasutatavatele varasemast ajast pärinevatele tsiviilehituse infrastruktuuri varadele, ning seejärel kandma seda ühest regulatiivsest perioodist teise.
36. Riikide reguleerivad asutused peaksid määrama tsiviilehituse infrastruktuuri varade elueaks sellise aja, mis vastab varade oodatavale kasutuseale ja nõudlusprofiilile. Kaablikanaliseerimise puhul on see tavaliselt vähemalt 40 aastat.
37. Tehnoloogia neutraalsuse põhimõtet silmas pidades peaksid riikide reguleerivad asutused kaaluma erinevaid lähenemisviise hüpoteetilise tõhusa järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu modelleerimisel olenevalt riiklikule olukorrale kõige sobivamast juurdepääsutehnoloogiast ja võrgutopoloogiast. Kui määratakse kindlaks täielikult vasepõhiste võrkudega seotud teenuste juurdepääsuhinnad, peaksid riikide reguleerivad asutused korrigeerima modelleeritud järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu jaoks arvatud kulusid, et arvesse võtta nende hulгимүүгитасанди juurdepääsuteenuste erinevaid tunnusoone, mis on seotud täielikult vasepõhiste võrkudega. Selleks peaksid riikide reguleerivad asutused hindama näiteks FTTC/FTTH-võrgul põhineva juurdepääsutoote ja täielikult vasepõhise võrguga seotud juurdepääsutoote kulude erinevust, asendades järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu insenertehnilises mudelis optilised elemendid tõhusalt hinnastatud vasepõhiste elementidega, kui see on asjakohane. Vajaduse korral saavad riikide reguleerivad asutused arvutada vaskpaar-juurdepääsu hinna ka teisel viisil, modelleerides järgmise põlvkonna paralleelvõrgu, kus kaks võrku (vaskpaar- ja kiudoptiline võrk, kas FTTC või FTTH) jagavad teataval määral sama tsiviilehituse infrastruktuuri.

Kuluarvestuse metoodika rakendamine

38. Riikide reguleerivad asutused peaksid võtma arvesse regulatiivse läbipaistvuse ja prognoositavuse põhimõtteid ning vajadust tagada stabiilsus ilma märkimisväärsete hinnakõikumisteta kulupõhiste juurdepääsuhindade kehtestamisel nii siis, kui töötatakse välja punktides 30–37 soovitud kuluarvestuse metoodikat (soovitatav kuluarvestuse metoodika), kui ka siis, kui seda pärast valmimist rakendama hakatakse või kui kasutatakse metoodikat kooskõlas punktiga 40.
39. Riikide reguleerivad asutused, välja arvatud punkti 40 järgivad riikide reguleerivad asutused, peaksid tagama, et soovitatav kuluarvestuse metoodika on rakendatud hiljemalt 31. detsembriks 2016.
40. Riikide reguleerivad asutused võivad kulupõhiste juurdepääsuhindade kehtestamiseks kohaldada ka pärast 31. detsembrit 2016 kuluarvestuse metoodikat, mida nad kasutavad käesoleva soovitusel jõustumise ajal, kui see metoodika vastab põhjendustes 25–28 sätestatud soovitatava kuluarvestuse metoodika eesmärkidele ja järgmistele kriteeriumidele: i) kui ei modelleerita järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrku, peaks see kuluarvestuse metoodika peegeldama järkjärgulist üleminekut vaskpaar-võrgult järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgule; ii) metoodika peaks võimaldama kohaldada sellist varade väärtuse hindamise metoodikat, mille puhul võetakse arvesse, et teatavaid tsiviilehituse infrastruktuuri varasid ei dubleerita konkurentsiotsustades; iii) kuluarvestuse metoodikale peavad olema lisatud vaskpaar-juurdepääsuvõrgu hindade dokumenteeritud prognoosid, mis tõendavad, et need hinnad ei kõigu märkimisväärselt ja püsivad seega stabiilsed pika aja jooksul ning et alternatiivne metoodika vastab regulatiivse läbipaistvuse ja prognoositavuse põhimõtetele ning arvestab samuti vajadusega tagada hinnastabiilsus; ning iv) esimese kolme kriteeriumi täitmiseks tuleks selles liikmesriigis juba kehtivat kuluarvestuse metoodikat muuta minimaalselt.
41. Komisjon eeldab, et pidades silmas vaadeldud liikmesriikides kehtivaid juurdepääsuhindu ja asjaolu, et igas liikmesriigis võivad esineda piiratud erinevused kuludes, kaasnevad soovitatava kuluarvestuse metoodika põhielementide – näiteks asjaolu, et kõnealune metoodika põhineb kaasaegsel tõhusal võrgul, selle puhul võetakse arvesse vajadust stabiilsuse ja prognoositavate vaskpaar-juurdepääsuvõrguga seotud hulгимүүгитасанди järele ning selle abil on asjakohaselt ja järjepidevalt võimalik tegeleda vähenevatest mahtudest tulevane mõju tagajärgedega – ja punkti 40 kohaselt kasutatava metoodika kohaldamisega tõenäoliselt stabiilsed vaskpaar-juurdepääsuvõrguga seotud juurdepääsuhinnad ning liidu keskmine igakuine rendihind täielikult eraldatud juurdepääsu eest vaskpaar-kliendiliinile jääb hinnavaheks 8–10 eurot (millest on maha arvatud kõik maksud), väljendatuna 2012. aasta hindades (hinnavaheks).
42. Eespool toodu põhjal võivad riikide reguleerivad asutused nendes liikmesriikides, kus käesoleva soovitusel jõustumise ajal jäävad igakuised rendihinnad eraldatud juurdepääsu eest vaskpaar-kliendiliinile hinnavaheks, mida on korrigeeritud liidu keskmise (aastase) jaehinnaindeksiga, jätkata kuni 31. detsembrini 2016 selle kuluarvestuse metoodika

- kohaldamist, mida nad kasutavad käesoleva soovitusel jõustumise ajal. See ei piira punkti 40 järgivate riikide reguleerivate asutuste võimalust jätkata sellise kuluarvestuse meetoodika kohaldamist pärast nimetatud kuupäeva. Riikide reguleerivad asutused peavad silmas pidama eesmärki saavutada regulatiivne läbipaistvus ja prognoositavus ning samuti vajadust tagada hinnastabiilsus ilma märkimisväärsete hinnakõikumisteta.
43. Kõigil muudel juhtudel peale punktis 40 hõlmatud juhtude peaksid riikide reguleerivad asutused nendes liikmesriikides, kus igakuised rendihinnad täielikult eraldatud juurdepääsu eest vaskpaar-kliendiliinile jäävad käesoleva soovitusel jõustumise ajal asjaomastest hinnavaheemikust välja, arvutama kulud ja neist tulenevad juurdepääsuhinnad soovitatava kuluarvestuse meetoodika alusel võimalikult kiiresti ning edastama vastava meetme eelnõu kooskõlas direktiivi 2002/21/EÜ artiklis 7 sätestatud konsultatsioonimenetlusega õigeaegselt, eesmärgiga tagada soovitatava kuluarvestuse meetoodika täielik rakendamine 31. detsembriks 2016, pidades silmas võimalikku vajadust teha järkjärgulisi hinnakohandusi, eelkõige neis liikmesriikides, kus juurdepääsuhinnad ei ole praegu kulupõhised. Teatise edastamise ajastamisel tuleks võtta arvesse asjaolu, et kui erinevus käesoleva soovitusel jõustumise ajal kehtiva reguleeritud hinnataseme ja riigi reguleeriva asutuse poolt kohaldatud soovitatavast kuluarvestuse meetoodikast tuleneva hinnataseme vahel on märkimisväärne, siis peaks riigi reguleeriv asutus kehtestama juurdepääsuhinnad, millega tagatakse järkjärgult sellise hinnataseme saavutamine hiljemalt 31. detsembriks 2016, mis tuleneb soovitatava kuluarvestuse meetoodika kohaldamisest riigi reguleeriva asutuse poolt, võttes arvesse mõju, mida järsud hinnakorrigeerimised võivad avaldada konkurentsile. Kahtluste hajutamiseks tuleb kinnitada, et riikide reguleerivad asutused ei pea kehtestama hinnavaheemikku jäävaid juurdepääsuhindasid, kui nad kohaldavad soovitatavat kuluarvestuse meetoodikat või punkti 40 kohaselt kasutatavat meetoodikat.
44. Riikide reguleerivad asutused, kes kavatsesid kohaldada punkti 40, peaksid teavitama vastava meetme eelnõust kooskõlas direktiivi 2002/21/EÜ artiklis 7 sätestatud konsultatsioonimenetlusega esimesel võimalusel ja õigeaegselt, et komisjon saaks kontrollida selle kooskõla õigusraamistikuga ja eelkõige käesoleva soovitusel ning et oleks võimalik tagada õigeaegne rakendamine.
45. Kui riigi reguleeriv asutus ei suuda eelkõige piiratud vahendite tõttu viia lõpule soovitatava kuluarvestuse meetoodika rakendamist 31. detsembriks 2016, võib nimetatud asutus erandjuhtudel kehtestada esialgsed juurdepääsuhinnad, tuginedes võrdlusnäitajale, mille puhul võetakse arvesse vaid keskmisi juurdepääsuhindasid, mille riikide reguleerivad asutused on kehtestanud võrreldavates riikides (kulusisendite mõttes) kooskõlas käesolevas soovitusel sätestatud tingimustega. BEREC, sealhulgas selle asjaomased töörühmad peaksid koostöös komisjoniga abistama riigi reguleerivat asutust soovitatava kuluarvestuse meetoodika võimalikult kiirel rakendamisel, et tulla toime sellise vahendite piiratusega, eelkõige soovitatava kuluarvestuse meetoodika rakendamise kuludega.
46. Kui riikide reguleerivad asutused on soovitatava kuluarvestuse meetoodika lõplikult välja töötanud, peaksid nad kaaluma selle säilitamist, pidades silmas direktiivi 2002/21/EÜ artikli 8 lõike 5 punkti a kohaldamist eesmärgiga edendada reguleerimise prognoositavust, tagades stabiilsed juurdepääsuhinnad vähemalt kahel asjaomasel läbivaatamisperioodil, tingimusel et nad säilitavad hinnakontrollkohustuse kogu selle aja jooksul.
47. Kui rakendatakse soovitatavat kuluarvestuse meetoodikat või alternatiivseid kuluarvestuse meetoodikaid, mis on kooskõlas punktidega 40 ja 44, ning riigi reguleeriv asutus säilitab meetoodika kooskõlas punktiga 46, peaksid riikide reguleerivad asutused ajakohastama kuluarvestuse meetoodikasse sisestatud andmeid ainult siis, kui koostatakse uus turuülevaade, st põhimõtteliselt kolme aasta pärast. Mudeli ajakohastamisel peaksid riikide reguleerivad asutused põhimõtteliselt ja tingimusel, et turutingimused on jäänud stabiilseks, kõigest kohandama neid andmeid kooskõlas individuaalsetes sisendhindades toimunud tegeliku arenguga ning peaksid igal juhul tagama hulгимүүгитасанди reguleeritud juurdepääsuteenuste osutamisel kantud kulude täieliku tagasiteenimise aja jooksul. Riikide reguleerivad asutused peaksid avaldama kuluarvestuse meetoodika rakendamise ajakohastatud tulemused ja selle meetoodika rakendamise tulemusel saadud juurdepääsuhinnad asjaomase kolmeaastase perioodi kohta.

HULGIMÜÜGITASANDI REGULEERITUD JUURDEPÄÄSUHINDADE KOHALDAMATA JÄTMINE JÄRGMISE PÕLVKONNA JUURDEPÄÄSUVÕRKUDE SUHTES

48. Riigi reguleeriv asutus peaks loobuma hulгимүүгитасанди reguleeritud hindade kehtestamisest või nende säilitamisest järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu aktiivsete hulгимүүгитасанди puhul, välja arvatud punktis 49 täpsustatud sisendite puhul vastavalt direktiivi 2002/19/EÜ artiklile 13, kui sama meetmega kehtestab riigi reguleeriv asutus märkimisväärse turujõuga ettevõtjale mittediskrimineerimiskohustused seoses järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu passiivsete ja aktiivsete hulгимүүгитасанди sisenditega vastavalt direktiivi 2002/19/EÜ artiklile 10, mis on kooskõlas:

- a) sisendite võrdväarsuse põhimõttega, mille järgimise kohustus kehtestati vastavalt punktis 51 kirjeldatud menetlusele;
- b) tehnilise jälgendatavusega seotud kohustustega vastavalt punktides 11–18 sätestatud tingimustele, kui sisendite võrdväarsuse põhimõte ei ole veel täielikult rakendatud, ning
- c) punktis 56 soovitatud majandusliku jälgendatavuse testiga seotud kohustustega,

tingimusel et tootmisahela eelneva etapi passiivsete hulгимүүгитасанди sisendite või passiivsete sisenditega samaväärset funktsionaalsust pakkuvate mittefüüsiliste või virtuaalsete hulгимүүгитасанди tegeliku kasutuselevõtuga või alternatiivsete infrastruktuuride olemasoluga kaasneb tõendatav jaemüügihinna piirang.

49. Riigi reguleeriv asutus peaks loobuma hulgemüügitasandi reguleeritud juurdepääsuhindade kehtestamisest või nende säilitamisest järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu passiivsete hulgemüügisendite või samaväärset funktsionaalsust pakkuvate mittefüüsiliste või virtuaalsete hulgemüügisendite puhul vastavalt direktiivi 2002/19/EÜ artiklile 13, kui sama meetmega kehtestab riigi reguleeriv asutus märkimisväärse turujõuga ettevõtjale mittediskrimineerimiskohustused seoses järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu passiivsete hulgemüügisendite või samaväärset funktsionaalsust pakkuvate mittefüüsiliste või virtuaalsete hulgemüügisenditega vastavalt direktiivi 2002/19/EÜ artiklile 10, mis on kooskõlas:
- a) sisendite võrdväärsuse põhimõttega, mille järgimise kohustus kehtestati vastavalt punktis 51 kirjeldatud menetlusele;
  - b) tehnilise jälgendatavusega seotud kohustustega vastavalt punktides 11–18 sätestatud tingimustele, kui sisendite võrdväärsuse põhimõtte ei ole veel täielikult rakendatud, ning
  - c) punktis 56 soovitatud majandusliku jälgendatavuse testiga seotud kohustustega,
- tingimused et:
- d) riigi reguleeriv asutus suudab tõendada, et varasemast ajast pärinev juurdepääsuvõrgu toode, mida pakub märkimisväärse turujõuga ettevõtja, kelle suhtes kohaldatakse kulupõhise hinna kontrolli kohustust kooskõlas punktides 30–37 või punktis 40 täpsustatud kuluarvestuse meetoodikaga, kujutab endast vaskpaar-juurdepääsu hinna ankrut ja toimib seega tõendatava jaemüügihinna piiranguna, või
  - e) riigi reguleeriv asutus suudab tõendada, et jaemüügitteenused, mida operaatorid pakuvad ühe või mitme sellise alternatiivse infrastruktuuri kaudu, mida ei kontrolli märkimisväärse turujõuga ettevõtja, võivad kujutada endast tõendatavat jaemüügihinna piirangut. Selle tingimuse puhul tuleb mõistet „kontroll” tõlgendada kooskõlas konkurentsioiguse põhimõtetega.
50. Geograafilistel turgudel, kus punktides 48 ja 49 loetletud tingimused on täidetud ainult selliste turgude mõnes piirkonnas, peaksid riikide reguleerivad asutused võtma erinevad parandusmeetmed ja säilitama või kehtestama hinnakontrollikohustused kooskõlas direktiivi 2002/19/EÜ artikliga 13 ainult neis piirkondades, kus sellised tingimused ei ole täidetud. Riikide reguleerivad asutused peaksid rakendada soovitatavat kuluarvestuse meetodikat nii, et erinevate parandusmeetmete kohaldamine konkreetsel geograafilisel turul ei mõjutaks tulemust.
51. Leitakse, et riigi reguleeriv asutus on kehtestanud kohustuse järgida sisendite võrdväärsuse põhimõtet kooskõlas punkti 48 alapunktiga a ja punkti 49 alapunktiga a, kui ta lisab sellise parandusmeetme – millega seoses on läbi viidud direktiivi 2002/21/EÜ artikli 7 kohane konsultatsioon – samasse lõppmeetmesse, millega ta otsustab mitte kehtestada või säilitada hulgemüügitasandi reguleeritud juurdepääsuhindu järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu hulgemüügisendite puhul. Meede peaks sisaldama sisendite samaväärsuse põhimõtte rakendamise üksikasju ja ajakava (tegevuskava). Tegevuskava peaks sisaldama konkreetseid vaheeesmärke ja iga vahe-eesmärgi rakendamise ajakava. Esimesed vahe-eesmärgid peaksid sisaldama vähemalt kohustusi tagada tehniline jälgendatavus ja näha ette selliste kõige asjakohasemate peamiste tulemusnäitajate, teenusetasandi kokkulepete ja teenusetasandi garantiide kohaldamine, mis on vajalikud peamiste reguleeritud hulgemüügitasandite osutamiseks esimesel võimalusel ja mitte hiljem kui kuus kuud pärast sisendite võrdväärsuse kohustuse kehtestamist.
52. Riikide reguleerivad asutused ei peaks kehtestama hulgemüügitasandi reguleeritud juurdepääsuhindu järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu mis tahes hulgemüügisendite puhul turul, kus punktides 48 ja 49 sätestatud tingimused on täidetud, olenemata sellest, kas sisendite võrdväärsuse kohustus on kehtestatud kõigi selle turu sisendite suhtes või kohaldatakse seda ainult nende turutasandite suhtes, mille puhul peab riigi reguleeriv asutus kohustuse kohaldamist proportsionaalseks.
53. Riigi reguleeriva asutuse otsust loobuda hulgemüügitasandi reguleeritud juurdepääsuhindade kehtestamisest või säilitamisest ei tohiks kohaldada tsiviilehituse infrastruktuurile juurdepääsu suhtes, kui infrastruktuur on tooteturu osa või kui juurdepääs kehtestatakse täiendava parandusmeetmena.
54. Kui riigi reguleeriv asutus on otsustanud kaotada varem kehtestatud hulgemüügitasandi reguleeritud juurdepääsuhinnad sisendite võrdväärsust käsitleva kokkulepitud tegevuskava alusel ning märkimisväärse turujõuga ettevõtja ei suuda täita kokkulepitud vahe-eesmärke, peaksid riikide reguleerivad asutused kaaluma hulgemüügitasandi reguleeritud juurdepääsuhindade taaskehtestamist kooskõlas käesolevas soovitusel esitatud meetoodikaga ning vastavalt direktiiviga 2002/19/EÜ ette nähtud põhimõtetega või kaaluma oma volituste kasutamist, et määrata karistused vastavalt õigusraamistikule.
55. Riikide reguleerivad asutused peaksid lisama meetmetele, mille abil jälgida järgmise põlvkonna lairiba-juurdepääsuvõrkudega seotud investeerimiskeskonna ja konkurentsitingimuste arengut, otsuse loobuda hulgemüügitasandi reguleeritud juurdepääsuhindade kehtestamisest või säilitamisest, nimelt paludes operaatoritel esitada korrapäraselt riigi reguleerivale asutusele ajakohastatud investeerimiskavad ja järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude kasutuselevõtu kavad, mida riigi reguleeriv asutus peaks seejärel vastavalt õigusaktides sätestatud võimalustele jagama põhjenduses 69 kirjeldatud komisjoni ja BERECi esindajatest koosneva spetsiaalse ekspertide võrgustikuga.
56. Leitakse, et riigi reguleeriv asutus on kehtestanud punkti 48 alapunktis c ja punkti 49 alapunktis c osutatud majandusliku jälgendatavuse kohustused, kui ta lisab punktides a, b ja c loetletud elemendid – mille osas on konsulteeritud

vastavalt direktiivi 2002/21/EÜ artiklile 7 – samasse lõppmeetmesse, millega riigi reguleeriv asutus otsustab loobuda hulgimüügitasandi reguleeritud juurdepääsuhindade kehtestamisest või säilitamisest järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu hulgimüügisendite puhul.

a) Riigi reguleeriva asutuse kohaldatavat eelnevat majandusliku jäljendatavuse testi käsitlevad üksikasjad, mis sisaldavad vähemalt järgmisi näitajaid kooskõlas II lisas esitatud suunistega:

i) arvesse võetud asjakohased järgneva turu kulud;

ii) asjakohane kulustandard;

iii) asjakohased reguleeritud hulgimüügisendid ja asjakohased standardhinnad;

iv) asjakohased jaemüügitooted ning

v) asjakohane ajavahemik testi tegemiseks.

b) Menetlus, mille alusel riigi reguleeriv asutus viib läbi eelneva majandusliku jäljendatavuse testi ning milles täpsustatakse, et riigi reguleeriv asutus võib alustada sellist menetlust omal algatusel või kolmanda isiku nõudmisel igal ajal, kuid hiljemalt kolm kuud pärast ajaomase jaemüügitootete turulelaskmist, ning viib testi läbi võimalikult kiiresti ja igal juhul vähemalt nelja kuu jooksul menetluse alustamisest. Menetluses peaks olema selgesõnaliselt öeldud, et riikide reguleerivate asutuste poolt punkti 48 alapunkti c ja punkti 49 alapunkti c alusel läbi viidav majandusliku jäljendatavuse test erineb hinnakrubitestist, mis võidakse eelnevalt läbi viia vastavalt konkurentsioigusele, ega mõjuta seda testi.

c) Parandusmeede, mille riigi reguleeriv asutus võtab vastu juhul, kui testi ei läbita, kasutades õigusraamistikuga ette nähtud jõustamisvahendeid eesmärgiga tagada nõuete järgimine, sealhulgas nõudes vajaduse korral, et märkimisväärse turujõuga ettevõtja käsitleks majandusliku jäljendatavuse küsimust vastavalt riigi reguleeriva asutuse suunistele ja tuginedes eelnevalt läbiviidud majandusliku jäljendatavuse testi tulemustele. Kui riigi reguleeriv asutus leiab, et jaemüügipakkumine, mida ei ole võimalik majanduslikult jäljendada, kahjustaks märkimisväärselt konkurentsi, peaks ta kasutama direktiivi 2002/20/EÜ artikli 10 kohaseid volitusi ja nõudma, et märkimisväärse turujõuga ettevõtja lõpetaks või peataks asjaomase jaemüügipakkumise kuni majandusliku jäljendatavuse nõude täitmiseni.

57. Kui meede on vastu võetud, peaks riigi reguleeriv asutus avaldama oma veebisaidil lõppmeetme osana tegevuskava ja eelneva majandusliku jäljendatavuse testi üksikasjad. Riigi reguleeriv asutus peaks kaaluma kõigi õigusraamistikuga ette nähtud jõustamisvahendite kasutamist, et tagada kehtestatud meetme kõigi aspektide järgimine.

58. Punktides 48–57 sätestatud tingimusi ei tohiks käsitada kui ainsaid asjaolusid, mille korral riikide reguleerivad asutused võivad otsustada loobuda reguleeritud juurdepääsuhindade kehtestamisest järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkudega seotud hulgimüügisendite puhul. Tõhusa võrdväarse juurdepääsu tõendamiseks ja konkurentsitingimustest, eelkõige tõhusast infrastruktuuripõhisest konkurentsist olenevalt võivad olemas olla lisatsenaariumid, mille korral hulgimüügitasandi reguleeritud juurdepääsuhindade kohaldamine ei pruugi olla õigusraamistiku kohaselt õigustatud.

LÖPPSÄTTED

59. Käesolev soovitus ei mõjuta turu määratlusi, turuanalüüside tulemusi ega regulatiivseid kohustusi, mille riigi reguleerivad asutused on heaks kiitnud vastavalt direktiivi 2002/21/EÜ artikli 15 lõikele 3 ja artiklile 16 enne käesoleva soovituse jõustumise kuupäeva.

60. Käesoleva soovitusega nähakse punktide 30–37 kohase soovitatava kuluarvestuse meetodika rakendamiseks ette üleminekuperioodi kuni 31. detsembrini 2016. Sellest tulevalt eeldatakse, et soovituse mõju avaldub järk-järgult ja pikema aja jooksul. BEREC ja komisjon, tuginedes ka riikide reguleerivate asutuste poolt vastavalt punktile 55 esitatud teabele, jälgivad hoolikalt soovituse mõju investeringutele, konkurentsile ja jaemüügihindadele. Käesolev soovitus vaadatakse läbi alles siis, kui selle mõju on võimalik täiel määral hinnata; eelduste kohaselt ei ole see võimalik enne seitsme aasta möödumist soovituse jõustumisest. Turuarenguid silmas pidades võib komisjon otsustada soovituse varem läbi vaadata.

Käesolev soovitus on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, 11. september 2013

Komisjoni nimel
asepresident
Neelie KROES

*I LISA***Täpsustused üleminekuaja ja teabe esitamise kohta**

Kui hinnatakse nõutava üleminekuaja mõistlikku pikkust, peaksid riikide reguleerivad asutused arvesse võtma järgmisi tegureid:

- 1) kas tegemist on uue tootega või on ajakohastatud olemasolevat toodet;
  - 2) aeg, mis on vajalik konsulteerimiseks ja kokkulepete tegemiseks seoses hulgemüügiprotsessidega, mida kasutatakse asjaomaste teenuste osutamiseks;
  - 3) aeg, mida on vaja standardpakkumise koostamiseks ja lepingute allkirjastamiseks;
  - 4) aeg, mida on vaja asjakohaste IT-süsteemide muutmiseks või ajakohastamiseks;
  - 5) aeg, mida on vaja uue jaemüügipakkumise turule toomiseks.
-

II LISA

Eelnevalt läbiviidava majandusliku jäljendatavuse testi näitajad

Kui sisendite võrdväarsuse kohustused on juba rakendatud või on rakendamine pooleli kooskõlas punktiga 51 ning kui tehniline jäljendatavus on tagatud, hinnatakse punktis 56 osutatud eelnevalt läbiviidava majandusliku jäljendatavuse testi abil, kas asjaomaste jaemüügitoodete jaemüügihinna ja asjaomaste järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude põhiste hulgemüügitasandi reguleeritud juurdepääsusisendite hinna vaheline kasumimarginaal katab järgneva turu lisakulud ja mõistliku osa üldkuludest. Kui riikide reguleerivad asutused määravad kindlaks eelnevalt läbiviidava majandusliku jäljendatavuse testi näitajaid, peaksid nad tagama, et märkimisväärse turujõuga ettevõtjat ei seataks võrreldes juurdepääsutaotlejatega kehvemasse olukorda seoses investeerimisriskide jagamisega.

Punkti 56 alapunktis a osutatud näitajad on järgmised.

i) Asjakohased järgneva turu kulud

Järgneva turu kulusid hinnatakse märkimisväärse turujõuga ettevõtja järgneva turu ettevõtjate kulude põhjal (nn sama töhusa konkurendi test). Riikide reguleerivad asutused peaksid kasutama märkimisväärse turujõuga ettevõtja auditeeritud järgneva turu kulusid, tingimusel et need on piisavalt eristatud. Kui turule sisenemine või laienemine on varem olnud häiritud (mida on tõendanud näiteks varasemad järeldused seoses käitumisega) või kui liinide väga väikesed mahud ja nende märkimisväärselt piiratud geograafiline ulatus võrreldes märkimisväärse turujõuga ettevõtja järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrguga näitavad, et objektiivsed majandustingimused ei soosi suuremahulist ostu alternatiivsete operaatorite poolt, võivad riikide reguleerivad asutused korrigeerida märkimisväärse turujõuga ettevõtja järgneva turu kulude skaalat eesmärgiga tagada, et majandusliku jäljendatavuse saavutamine oleks realistlik. Sellisel juhul ei tohiks riigi reguleeriva asutuse poolt kindlaks määratud mõistlikult tõhus skaala olla erinev piisava arvuga kvalifitseerivate operaatoritega turustruktuuri skaalast, et tagada tõhus konkurents, pidades silmas ka muude platvormidega seotud konkurentsi.

ii) Asjakohane kulustandard

Sobiv standard hõlmab asjaomase järgneva turu teenuse osutamisega kaasnevat lisakulu. LRIC + mudelit tuleks kasutada lisakulu (sealhulgas pöördumatute kulude) arvutamiseks ning täiendava hinnalisa lisamiseks järgneva turu tegevustega seotud üldkulude katmiseks.

iii) Asjakohased reguleeritud hulgemüügisendid ja asjakohased standardhinnad

Riikide reguleerivad asutused peaksid kindlaks tegema kõige asjakohasemad reguleeritud sisendid, mida juurdepääsutaotlejad kasutavad või eeldatavalt kasutavad järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgul põhineval hulgemüügitasandil ning mis on tõenäoliselt valdav praeguse turuülevaateperioodi jooksul, pidades silmas märkimisväärse turujõuga ettevõtja kehtestatud kasutuselevõtu kavasad, valitud võrgutopoloogiaid ja hulgemüügitasandite kasutuselevõttu.

Selline sisend võib koosneda aktiivsest sisendist, passiivsest sisendist või passiivse sisendiga samaväärset funktsionaalsust pakkuvast mittefüüsilisest või virtuaalsest sisendist.

Riikide reguleerivad asutused peaksid eelnevalt läbi viima majandusliku jäljendatavuse testi eesmärgiga hinnata marginaali, mis teenitakse allpool punktis iv osutatud jaemüügitoo(de)te ja valitud järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgul põhineval hulgemüügitasandil kindlaks määratud kõige asjakohasema reguleeritud sisendi vahel.

Peale selle, juhtumite puhul, kus see on põhjendatud, eelkõige kui punktis iv osutatud jaemüügitoo lastakse turule varem määratletud sisendist erineva sisendi põhjal, või kui valitseb suur nõudlus juurdepääsu järele uuel järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgul põhineval hulgemüügitasandil, peaksid riikide reguleerivad asutused hindama ka marginaali, mis teenitakse jaemüügitoo ja uue järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgul põhineva reguleeritud hulgemüügisisendi vahel.

Kui märkimisväärse turujõuga ettevõtja võrgu tunnusjooned ja nõudlus hulgemüügitasandite järele varieeruvad liikmesriigi territooriumi ulatuses olulisel määral, peaks riigi reguleeriv asutus hindama võimalust eristada kõige asjakohasemad järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgul põhinevad reguleeritud hulgemüügitasandid geograafiliste piirkondade kaupa ning kohandama testi vastavalt.

Asjaomaste hulgemüügitasandi standardhindade kindlaksmääramisel peaksid riikide reguleerivad asutused hindama juurdepääsuhinda, mida märkimisväärse turujõuga ettevõtja hetkel küsib kolmandast isikust juurdepääsutaotlejatelt asjaomase reguleeritud hulgemüügisisendi eest. Need hulgemüügitasandi juurdepääsuhinnad peaksid olema samaväärsed hindadega, mida märkimisväärse turujõuga ettevõtja küsib oma jaemüügi ettevõtjatelt. Eelkõige, selleks et saavutada siseriiklikult õige tasakaal ühelt poolt tõhusate ja paindlike hinnastrateegiate soodustamisel hulgemüügitasandil ning teiselt poolt piisava kasumimarginaali tagamisel juurdepääsutaotlejatele, et säiliks jätkusuutlik konkurents, peaksid riikide reguleerivad asutused arvestama nõuetekohaselt mahupõhiste allahindluste olemasolu ja/või pikaajalise juurdepääsu hinnastamise kokkuleppeid märkimisväärse turujõuga ettevõtja ja juurdepääsutaotlejate vahel.

iv) Asjakohased jaemüügitooted

Riikide reguleerivad asutused peaksid hindama kõige asjakohasemaid jaemüügitoo teid, sealhulgas lairibateenuseid (tähttooted), mida märkimisväärse turujõuga ettevõtja pakub kindlaksmääratud järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu hulgemüügitasandi alusel. Riikide reguleerivad asutused peaksid kindlaks määrama tähttooted oma praeguste turuga seotud tähelepanekute ja tulevikuprognoside alusel, võttes eelkõige arvesse nende asjakohasust praeguse ja tulevase konkurentsi seisukohast. See peaks hõlmama jaemüügituru osade hindamist toodete mahust ja väärtusest lähtuvalt järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu reguleeritud hulgemüügisisendite ja reklaamikulude alusel nende olemasolu korral. Tähttooteid pakutakse tõenäoliselt pakettina. Riikide reguleerivad asutused peaksid hindama selliste pakettide

innovaatilisi variatsioone, kui tähttoode nendega tõenäoliselt asendatakse. Lisaks peaksid riikide reguleerivad asutused kaaluma, kas konkreetne jaemüügitoode, mis ei pruugi kuuluda märkimisväärse turujõuga ettevõtja kõige olulisemate jaemüügitoodete hulka, on eriti atraktiivne alternatiivsete operaatorite jaoks, kes võivad keskenduda teatavale nišile või madalama kvaliteediga jaemüügitoodetele. Riikide reguleerivad asutused võivad otsustada lisada sellise toote tähttoodete hulka.

v) Asjakohane ajavahemik

Riikide reguleerivad asutused peaksid hindama tähttoodete kasumlikkust dünaamilise mitut perioodi hõlmava analüüsi alusel, kasutades näiteks diskonteeritud rahavoogude meetodit. Riikide reguleerivad asutused peaksid kindlaks määrama piisava võrdlusaja, mille jooksul hinnata, kas tähttoote jaemüügihinna ja järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu põhise asjaomase hulgemüügitasandi juurdepääsusisendi hinna vahe võimaldab tagasi teenida järgneva turuga seotud kulud (sealhulgas mõistliku osa üldkuludest), mis on arvatatud punktide i ja ii alusel.

Asjakohane periood selle eelneva majandusliku jälgendatavuse testi läbiviimiseks tuleks kehtestada kooskõlas kliendisuhete prognoositava keskmise kestusega. Selline kliendisuhete keskmine kestus on ajavahemik, mille jooksul aitab klient tagasi teenida a) järgneva turuga seotud kulud, mis on muudetud aastapõhiseks vastavalt kulumi arvestamise meetodile, mis on kõige sobivam asjaomase vara puhul ja jaemüügitgevuseks vajalike vastavate varade majandusliku eluea puhul (sealhulgas võrgukulud, mida ei ole arvestatud järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu põhise hulgemüügitasandi juurdepääsuteenuse puhul), ning b) muid järgneva turuga seotud kulud, mida tavaliselt ei muudeta aastapõhiseks (tüüpiliselt klientide hankimisega seotud kulud) ning mida operaator kannab kliente hankides ja mille ta peaks tagasi teenima kliendisuhete keskmise kestuse jooksul.

Kliendisuhete keskmist kestust prognoosides peaksid riikide reguleerivad asutused nõuetekohaselt arvesse võtma erinevaid karakteristikuid ja konkurentsitingimusi järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude kaudu teenuste osutamisel võrreldes teenuste osutamisega varasemast ajast pärineva vaskpaar-võrgu kaudu, kui nende tõttu on järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude kasutajate puhul kliendisuhete keskmine kestus tõenäoliselt erinev vaskpaar-võrgu kasutajate kliendisuhete keskmisest kestusest.

Punktis 56 ja käesolevas lisas osutatud eelnevalt läbiviidavat majandusliku jälgendatavuse testi käsitlevaid juhiseid kohaldatakse vaid seoses käesoleva soovitusel ulatusega, mis on seotud direktiivi 2002/21/EÜ artiklite 15 ja 16 ning direktiivi 2002/19/EÜ artiklite 10 ja 13 kohaldamisega. Seetõttu on nende juhiste kohaldamise asjaolud teistsugused kui hulgemüügitasandi reguleeritud juurdepääsuhindade suhtes kohaldatavate eelnevalt läbiviidavate hinnakruvi efekti testide puhul. Need juhised ei avalda mis tahes mõju konkurentsieskirjade kohaldamisele komisjoni ja/või riigi pädevate asutuste poolt ega juhiste tõlgendamisele Üldkohtu ja Euroopa Liidu Kohtu poolt. Samuti ei mõjuta need juhised mis tahes meetmeid, mida komisjon võib võtta, või mis tahes suuniseid, mida komisjon võib edaspidi välja anda seoses liidu konkurentsioiguse kohaldamisega.